

4 strani ob ponedeljkih in
dnevi po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah

za
12 dinarjev
na mesec

nudi »GLAS NARODA«

Mesečna naročnina
12 Din. za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Upravičene pritožbe učiteljs-
stva
Državno lahko atletsko pr-
venstvo
Za dobro kmetijsko knjigo
K vprašanju kmetijske zaščite
Glas slovenskih otrok

Št. 109 Izhaja vsak dan

V Ljubljani v nedeljo, dne 18. avgusta 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I

Upravičene pritožbe učiteljsstva

Več dolžnosti, a manj pravice, to je menda načelo, po katerem se honorira težko in odgovorno učiteljsko delo. Drugače res ni razumeti, da se na učiteljstvo kopičijo vedno nove naloge in da se zlasti v izvenšolskem delu zahteva od učiteljstva vedno več, a da se istočasno stalno in nevzdržno omejujejo njegove pravice. Zadnji »Učiteljski tovariš« pregledno navaja, kaj vse je izgubilo učiteljstvo v zadnjih letih, ko se je baš od učiteljstva zahtevalo silno mnogo, in ne samo na šolskem in vzgojnem, temveč tudi na gospodarskem in celo političnem polju. Tako-le našteva »Učiteljski tovariš« izgube učiteljstva:

»Učitelji so izgubili svojo stalnost, poročene učiteljice pravico do draginske doklade, pravico na stanarino, ki jim je z zakonom zagotovljena. Stanarino so izgubili tudi oni učitelji, ki so dodeljeni ministrstvu prosvete in banskim upravam. Učitelji bojovníki so izgubili svoja vojna leta in namesto priznanja za svoje patriotsko delo, so zaostali v napredovanju. Učitelji, ki gredo odslužit kadrovi rok, se ne vračajo takoj v službo, a zelo težko v kraj svojega prejšnjega službovanja. Učitelji, ki so prejimali 10% doklado po čl. 7. uradniškega zakona iz l. 1923., so jo izgubili in želijo, da se jim to popravi na podlagi § 62. točka 24. finančnega zakona za leto 1932/33. Upokojenemu učiteljstvu se ustavi takoj prejemki, a pokojnina se jim ne izplačuje po več mesecev in ostajajo na ta način po pol leta brez vsake plače. Učiteljstvu v službi bivših verskih avtonomij, občinskih narodnih šol in nacionalnih šol sv. Cirila in Metoda, ki so služili v teh šolah s posebno nacionalnim značajem, se osporavajo leta službe prebite v teh šolah. Nekatera zvanja še danes niso regulirana v smislu § 182. zakona o narodnih šolah in učiteljstvu ne more napredovati. Za napredovanje učiteljstva v V. skupino obstojajo zelo težki pogoji v pogledu ocene in starosti. Z izmenami § 51. in § 113. zakona o narodnih šolah (finančni zakon 1933/34) je težko prizadeti šola in uspeh šolskega dela. Neregulirano je ostalo vprašanje mnogih kontraktualnih učiteljev in dnevnica-jev. Vse to je ustvarilo zelo težko impresijo v učiteljskih vrstah in učiteljstvo pričakuje, da bodo sprejeti predlogi udruženja v tem pogledu in da se regulirajo s finančnim zakonom.«

To upanje se ni uresničilo in vse je ostalo, kakor je bilo. Pravice učiteljstva so ostale zmanjšane, njihove dolžnosti pa povečane. Da takšno stanje ni zdravo, ni treba dosti dokazovati, ker je tudi učitelj človek, ki more storiti le to, kar je človeško mogoče. Če pa mora človek dan na dan konstatirati, da njegovo delo raste, da pa se kljub temu njegovo gmočno stanje slabša, potem je le naravno, da bo izgubil veselje do dela in da ne bo mogel delati v tej meri ko preje, ko je bil prost materialnih skrbi. Nič drugega ni mogoče, kakor da popusti njegovo šolsko ali izvenskolsko delo, ali pa odneha kar na obeh potih.

Škoda pa ima od tega narod. Kajti ni vseeno, kakšne temelje daje šola naši mladini. Če je učitelj zadovoljen, če se more z vsem idealom posvetiti svojemu lepemu poklicu, potem bomo dobili tudi idealistično mladino, pripravljeno na vsako delo v korist celote. Če pa bo učitelj strl od materialnih skrbi, potem tudi ne bo mogoče dati mladini onega idealizma, ki ga ona potrebuje za svoje bodoče delo med narodom in za narod. A padla bo tudi narobrazba mladine. Od mladine se zahteva vedno več znanja in zlasti v srednjih šolah naravnost vsesplošen talent za jezike. Če ne pride mladina v srednjo šolo dobro pripravljena, potem ne bo mogla obvladati šolske snovi, kakor bi bilo treba. Prepozno bomo potem tožili o premalo podkovani mladini.

Ni manj težke posledice ne nastajajo v izvenskolskem delu učiteljstva, če je to pre- slabše honorirano. Večina naših podeželskih društev živi predvsem zaradi dela učiteljstva. Če to delo odpade, potem bo padlo tudi delo v društvi, potem tudi ne bo onega blagodejnega vpliva v društvih.

Tehtanje sil v Parizu

Pesimizem na vsej črti

Italija molči...

LONDON, 17. avgusta. Reuter poroča iz Pariza: Francoska in angleška delegacija sta pripravi, da je vlada v Addis-Abebi pripravljena popustiti do skrajnih meja in da bo abesinski cesar, če Italija svoje zahteve pojasni, te v veliki meri sprejel Konferenca v treh, ki je prvega dne pokazala živahno delo, bo danes nadaljevala svoje razprave. Prvi uvodni razgovori so bili posvečeni razpravi o posameznih stališčih, včeraj pa so govorili o osnovah, na katerih bodo sodelovali glavni razgovori konference. Ta osnova se opira na komunikacijo treh velesil, ki je bil objavljen v Zenevi pred sprejetjem resolucije sveta DN. V bistvu gre za dogovor od 13. decembra 1906. Poleg tega pa obstajajo še druge listine, ki urejajo odnose z abesinsko vlado v Addis-Abebi. O teh listinah so včeraj imeli podrobne razgovore, da bi ugotovili skupno interpretacijo in na ta način odstranili ovire za sporazum. Gre za to, ali naj ohranijo okvir tega sporazuma, ali pa priznajo možnosti ekspanzije, ki bi bila prepuščena Italiji. Razen izjave predsednika vlade Lavalja pa javnost ni zvedela ničesar o vsebini včerajšnjih razgovorov na konferenci v treh. Dobropoučeni krogi trde, da so včerajšnji sestanki zapustili dober vtis. Drugi krogi pa spet pravijo, da iz včerajšnjih razgovorov ni mogoče sklepati, kakšen bo nadaljnji potek konference.

Francoska in angleška delegacija ne moreta popolnoma razumeti, zakaj odklanja italijanski

zastopnik jasne in konkretne izjave o stališču svoje vlade. Poslanik Aloisi nima podrobnih in vnaprej določenih navodil in mora zahtevati med pogajanja neprestano nova navodila iz Rima. Prihodnji sestanek zastopnikov treh zapadnih velesil je napovedan za 13. uro. Danes dopoldne ni bilo sestanka. Odgodili so ga zato, da se bo med tem baron Aloisi lahko telefonsko porazgovoril z Rimom.

Kaj pravijo v Parizu?

Splošni vtis po prvem včerajšnjem sestanku trojne konference pa je še vedno močno pesimističen. Tukajšnji politični krogi opozarjajo na to, da je baron Aloisi dozdaj odklanjal jasno sliko zahtev svoje vlade, čeprav je angleški minister to izrečno predlagal. Italija se zaenkrat vzdržuje podrobnih pojasnil, ker hoče počakati, kaj bodo druge sile v skrajnem primeru ponudile. Nič manj pesimistične slike ne kažejo komentarji listov.

»Echo de Paris« pravi, da se zdaj odigrava nekakšno tehtanje sil med Italijo in Veliko Britanijo. Izid te borbe pa bo po vsej priliki velikega pomena tudi za Francijo.

»Ouvree« smatra, da je mirna rešitev abesinsko-italijanskega spora nemogoča. Pojavila se je zdaj misel, naj bi v Parizu zbrani državniški odpovali v Rim, da pregovore Mussolinija, naj sprejme sporazum, ki bi ga mogel potrditi svet DN 4. septembra. Zaenkrat pa vlada v vseh treh taborih dokaj pesimistično razpoloženje.

General Živković na Bledu

LJUBLJANA 17. avgusta. Danes ob 10. uri dopoldne je potoval skozi Ljubljano na Bled minister vojne in mornarice armijske general Peter Živković.

Mussolinijev zet tudi vpoklican

RIM, 17. avgusta. AA. Propagandni minister grof CIANO, zet predsednika vlade Mussolinija, je kot prvi minister vpoklican v vojaško službo v Vzhodno Afriko. Tam se bo moral javiti 24. avgusta. Služil bo v četrti vzhodni bombarski eskadri kot kapetan.

Družabni bojkot Angležev v Rimu

LONDON, 17. avgusta. AA. »Stare poročila, da so člani angleške kolonije v Rimu s člani angleškega poslanstva vred izpostavljeni popolnemu družabnemu bojkotu, odkar so se odnosili med Veliko Britanijo in Italijo zaostriili.

Grof Bethlen v Londonu

LONDON, 17. avgusta. AA. Bivši predsednik madjarske vlade grof Bethlen, ki je sredi prispel v London, kategorično demantira glasove, po katerih naj bi bil prišel v London s posebnim poslanstvom.

Nemčija in Baltik

MOSKVA, 17. avgusta. AA. Na včerajšnji seji kominterne je balteki delegat Krumnsne govoril o delovanju nemškega nacionalnega socializma v baltških državah. Vse to delo je samo priprava, je dejal delegat, za bodoče prodiranje Nemčije v baltških državah.

835 avstr. občin za Otona

DUNAJ, 18. avgusta. AA. Glasilo legitimistov »Der Oesterreicher« poroča, da je dozdaj 835 avstrijskih občin izvolilo Otona Habsburškega za častnega občana.

Švica proti hitlerjevcem

Bern, 17. avgusta AA. Vlada bernskega kantona je sklenila odstraniti z bernske univerze profesorja Porziga. Kakor znano, je profesor Porzig prevzel vodstvo bernske krajevne organizacije nacionalno-socialistične stranke.

čegar zasluga je, da je Slovenija na primeroma tako visoki kulturni stopnji.

Ne zaradi učiteljstva, temveč zaradi naroda, zaradi njegovega kulturnega napredka je zato treba ustvariti učiteljstvu oni gmočni položaj, ki ga usposoblja za njegovo šolsko in izvenskolsko delo. Kultura naroda se na vse zadnje ne ustvarja samo za sebe, temveč jo ustvarjajo kulturni delavci. In na deželi je učitelj še vedno poleg duhovništva edini kulturni delavec. Doslikrat pa tudi edini gospodarski, kar nam zlasti dokazuje zgodovina našega sadjarstva, čebelarstva in drugih panog kmelskega gospodarstva.

Zato se naj učiteljstvo honorira v skladu s to njegovo vlogo in mu storjene krivice popravi. Teh se je pa že nabralo mnogo preveč, da so postale že zlo za ves narod!

„Močno se približujemo cilju...“

Podonavski pakt – stvarnost?

Značilno pisanje pariškega lista

PARIZ, 17. avgusta. AA. »Petit Parisien« priobčuje obširen članek svojega glavnega urednika g. E. Boisa, ki ga je napisal na podlagi svojih razgovorov z Mussolinijem. Naslov članka je »Italija in vprašanja sedanosti, podnaslov pa »Politika sodelovanja v Podonavju«. Čeprav zanima abesinsko vprašanje vso Evropo, ne smemo, pravi pisec, pozabiti evropskih vprašanj. Smrt kancelarja Dollfusa pred enim letom je pokazala, kako bi mogli v Srednji Evropi vsak čas nastati dogodki, ki lahko postanejo usodni. To ve Mussolini prav dobro. Velike vaje, ki bodo jeseni okrog Brennerja so najboljši dokaz za to trditev. Te vaje so v bistvu samo demonstracija.

Omogočilo bo v kratkem rešitev važnega vprašanja, kako izvesti sodelovanje med Francijo, Italijo in Malo antanto v Srednji Evropi. Rimski pakt, ki dokumentarno potrjuje zblizanje med Francijo in Italijo, ustvarja ugodno ozračje. Cela vrsta bojazni je bila odstranjena.

Ce govorimo z izrazi zunanjih uradov, potem moramo reči, nadaljuje pisec, da so se stališča približala. Obenem izginjajo stari nesporazumi v pozabo preteklosti. Močno se približujemo cilju... Se en napor in podonavski pakt lahko postane stvarnost. Vsi, ki bodo ta pakt podpisali, bodo dobri delavci miru. Tisti pa, ki bodo povabljeni, naj pri njem sodelujejo, a bodo sami sebe izključili, bodo same sebe tudi obsodili.

Dogodki v Albaniji

Beograd, 17. avgusta b. O nemirih v Južni Albaniji se ne da nič z gotovostjo povedati, čemur je vzrok pomanjkanja prometnih sredstev. Izgleda, da je to pomanjkanje nepovoljno vplivalo na razširjenje neredov. Vlade čete se niso mogle dovolj hitro premakniti iz severnih v južne kraje, kjer so nemiri izbruhnili. V Tirani vlada mir. Vlada poročila se omejujejo zgolj na demantiranje vesti o dogodkih v južnih krajih.

Beograd, 17. avgusta b. Albanski poslanik na našem dvoru g. Ras Fico izjavlja, da so bili v Albaniji nemiri samo lokalnega pomena in da sedaj vlada v državi popoln red.

Beograd, 17. avgusta b. Vest, ki so se razširile v inozemskih listih o atentatu na kralja Zogu, so popolnoma izmišljene. Revolucionarje bo sodilo izredno sodišče, ki je bilo formirano danes dopoldne. Predsednik tega sodišča je komandant vseh albanskih obmejnih čet Ali Riza.

Tirana, 17. avgusta. Albanska agencija objavlja tole poročilo o dogodkih v Fieriju:

Neki nižji orožniški oficir, ki se mu je pridružil 35 orožnikov in nekaj meščanov, je v Fieriju povzročil upor proti zakoniti državni oblasti. Uporniki so se polastili mesta, nakar so krenili proti Ljusni. Pravočasno obveščene o tem upornem podvigu so orožniške moči v Ljusni takoj nastopile proti upornikom in jih razpršile. Nato so čete brez prelivanja krvi vzpostavile red in mir. Edina žrtev tega upora postal general Ghilardi, ki je odšel v Pojano ne da bi vedel za upor v Fieriju. Tam so ga uporniki ubili. V vsej državi vladata popoln red in mir. Večina upornikov je že v rokah oblastev. Ostale pa pristojne oblasti zasledujejo. Pričakujejo, da jih bodo vsak hip prijeli. Poročila o nekem atentatu na Nj. Vel. kralja Zoga so docela izmišljene in brez vsake podlage.

BSK : Repr. Sofije 4 : 1 (1:1)

Beograd, 17. avgusta b. Danes popoldne je reprezentanca Sofije odigrala svojo prvo tekmo z BSKom. Bolgarski tim je sestavljen iz treh vodečih bolgarskih klubov. BSK je zmago zaslužil.

Veslaške tekme

Beograd, 17. avgusta b. Na veslaški tekmi za evropsko prvenstvo v Berlinu se je od naših čolnov za finale plasirala samo četvorka brez krmarja.

Mednarodni šahovski turnir v Varšavi

Varšava, 17. avgusta AA. Tudi v drugem kolu tekmovanja na šahovskem turnirju ni še nihče zmagal; vse partije so prekinjene. V dosedanjih igrah se posebno odlikujejo ameriški, švedski, češkoslovaški in poljski igralci.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno, toplejše, možne krajevne nevihte.

Politični utrinki

Bojevniki na Brezjah

Kakor vsako leto, tako so tudi letos bojevniki svoj veliki tovaški sestanek na Brezjah. »Slovenec« je v nedeljo poročal, da bo ob tej priliki na Bledu tudi velik tabor, na katerem da govori tudi dr. Marko Natlačen. To pa se ni zgodilo, ker so bojevniki bili odločno proti temu, da bi govoril na njih taboru kdo od aktivnih strankarskih politikov. Bojevniki so hoteli, da govori predsednik razpuščenega »Boja«, g. Stane Vidmar, kar pa je bilo od politične oblasti preprečeno. — Ta predgovina tabora se je na sicer zelo močno obiskanem taboru na Brezjah močno poznala in o njej so govorili tudi posebni letaki, ki so se širili med bojevniki. Sicer pa je tudi že g. Stane Vidmar v uvodniku »Bojevnika« opozoril na te izpremenjene razmere, ki so se vidno pokazale tudi na intimnem sestanku voditeljev bivše SLS, ko so ti sklepali o bojevniki in »Bojih«. Večina je »Boj« odklonila in s tem povzročila konflikt, ki se je na taboru v Brezjah tudi jasno pokazal.

Mačkovi v Sloveniji

Zaradi opozicijske agitacije v zadnjih letih je nastalo v Sloveniji precej močno nagnenje za sprejem Mačkovega stališča, kot danes najbolj izrazito opozicijskega. Tudi odločitev bivše SLS za Jugoslovensko radikalno zajednico je zelo v skladu s tem. Posebno se to čuti po vsej Dolenjski in Stajerski, dočim na Gorenjsko ta agitacija še ni segla. Če bo to gibanje za Mačka imelo v Sloveniji trajen uspeh, pa je zelo domisljivo, ker ni pravih voditeljev. Ponuja se jih sicer zelo veliko, pojavljajo se tudi že spori med njimi, kdo je prav za prav legitimiran nastopati v imenu dr. Mačka, a voditelja, ki bi bil od vseh priznan ni. Zelo verjetno je zato, da bodo ti spori še nepriznanih voditeljev razočarali množice v tej meri, da bo vse gibanje za dr. Mačka v Sloveniji obviselo v zraku.

Združena opozicija in druge stranke

Prvotno se je mislilo, da se bodo v novem bloku združene opozicije zedinile vse stranke, ki so skupno nastopile pri volitvah, 5. maja. Spahova JMO pa je že definitivno odpadla ter je v nasprotnem taboru. A tudi del zemljoradnikov, ki ga vodi dr. Dragoljub Jovanović, se bo odcepil. Ljuba Davidović je že izjavil, da vodi Drag. Jovanović svojo združeno-zemljoradniško akcijo čisto na svojo roko. Še odločnejše je nastopil proti njegovi demagogiji Joca Jovanović. Ker se je Voja Lazić z dr. Stajčcem že prej odcepil od združene opozicije, se bo torej fuzija omejila le na zemljoradnike, ki jih vodi Joca Jovanović.

Hrvati še naprej vztrajajo na svojem posebnem stališču in se združeni opoziciji ne bodo pridružili. Spremljajo sicer njeno prizadevanje za združitev vseh opozicijskih skupin s simpatijami ter tudi obžalujejo, da ni mogoče sodelovanje s skupino dr. Dragoljuba Jovanovića, toda ostanejo še naprej za sebe. Dr. Maček hoče počakati, da se izdajo vsi novi politični zakoni, da se k tem zakonom izjavijo vse stranke in šele potem bo opredelil svoje stališče do vladnega in do opozicijskega bloka.

Pred fuzijo demokratov in zemljoradnikov

Ustanovitev Jugoslovanske radikalne zajednice je zelo pospešila zблиžanje med demokrati in zemljoradniki, da smo tik pred fuzijo obeh bivših strank. Ta fuzija pa bo najbrže že formalno razglašena na velikem shodu opozicije v Kragujevcu, ki bo prihodnje nedeljo. Glavna govornika bosta Ljuba Davidović in Joca Jovanović. Oba bosta podala glavna načela programa bodoče enotne stranke. Iz njihovih vrst se zatiruje, da bo kragujevaški shod izhodna točka za bodoče odnose vseh opozicijskih strank. Kragujevaški shod naj bi bil po mnenju njegovih sklicateljev začetek nove organizacije združene opozicije, ki ne bi pomenila le volilni sporazum, temveč bi bila enotna strankarska formacija in protitež Jugosl. radikalne zajednice. Ko bo program te nove skupine od skupinikov odobren, se bo ta skupina združene opozicije formalno prijavila kot stranka. Negotovo je še, če se bo prijavila že pred novim društvenim in zborovalnim zakonom. Splošno se sodi, da bo prijava odložena do uveljavljanja tega zakona.

»Hrvatska Straža« se je unesla

»Hrvatska Straža«, ki je bila v zadnjem času med najbolj bojevitimi listi za fronto dr. Mačka in ki je stalno objavljala na glavi lista, da je hrvatski in katoliški list, se je v svoji zadnji številki čisto izpremenila. Na nekdanje polemike o notranji politiki spominjajo le še suha poročila o zadušnicah St. Radića. Sicer pa je vsa notranja politika iz lista čisto izbrisana. List je le posvečen informacijam in katoliški misli, čeprav se v stilu še kaže staro borbeno kopito. Očividno je vpliv od zgoraj povzročil izpremembo.

V zvezi s tem pomirjenjem »Hrvatske Straže« bi bilo omeniti, da bo bivši posl. Hrv. pučke stranke Barić vstopil v Jug. radikalno za-

Novi popusti na železnicah

BEograd, 17. avgusta. AA. Na predlog generalnega ravnateljstva državnih železnic je prometni minister izdal odlok o uvedbi nedeljskih in prazničnih povratnih listkov z veljavo od 31. avgusta pod temile pogoji:

1. popust 50 odstotkov za odrasle, za otroke od 4 do izpolnjenega desetega leta, kakor tudi za mlajšo dečo, za katero se zahteva poseben sedež 75 odstotkov normalne voznine;

2. popust velja za vse relacije od 6 do 250 km od obojih postaje;

3. vozni listki se bodo izdajali za drugi in tretji razred potniških vlakov;

4. potovanje se sme pri odhodu začeti najprej v soboto oziroma dan pred praznikom ob 12. in končati najkasneje v nedeljo oziroma na praznik ob 24. uri. Pri povratku se sme vožnja začeti najprej v soboto oziroma dan pred praznikom ob 20. in končati najkasneje v ponedeljek oziroma dan po prazniku ob 12. Če potovanje pri povratku ne bi bilo končano omenjene dni ob 12., plača potnik za progo od postaje, kjer ga dobe ob 12., razliko med normalno in znižano voznino. Če dobe potnika ob 12. med dvema postajama, se mu razlika računa od prve prihodnje postaje. Če se pa potovanje na povratku ne bi začelo ob 12. omenjene dni, izgubi znižani vozni listek vsako veljavo.

Če gre za dva ali več zapovrstnih prazničnih dni, kakor za nedeljo in praznik ali kakršnokoli druga dva ali več praznikov, velja popust, kakor je povedano v prejšnjih določbah, toda pod pogojem, da se potovanje prične pri odho-

du najprej dan pred prvim prazničnim dnevom ob 12. in konča najkasneje poslednji praznični dan ob 24. Potovanje na povratku se sme v tem primeru začeti najprej dan pred prvim prazničnim dnevom ob 20. in se mora končati dan po poslednjem prazničnem dnevu ob 12. opoldne.

Za katere verske praznike bo popust veljal, bo odredilo vsako pokrajinsko ravnateljstvo za svoje področje.

Potnikom z nedeljskimi povratnimi voznimi listki ni dovoljeno prekinjanje vožnje. Pri nakupu voznega listka mora potnik nalašč zahtevati od blagajnika nedeljski ali praznični povratni listek, ki se bo razlikoval od navadnega po tem, da bo imel na hrbtu posebno znamko.

Novost z uvedbo nedeljskih in prazničnih povratnih voznih listkov bo ustregla posebno tistim, ki žele svoj nedeljski ali prazniški počitek (weekend) prebiti s kratkimi izleti. Prebivalstvu večjih krajev se tako omogoči, da bodo svoj nedeljski počitek prebili v prirodi, prebivalci iz okolice bodo pa čez nedeljo ali praznik lahko prišli v mesto.

Z uvedbo teh voznih listkov se bo vsekakor povečal promet, saj ti listki ustrezajo potrebam potujočega sveta, kar se vidi že iz mnogostevilnih prošelj ustanov, ki se bavijo s tujskimi prometom. Razen tega je izkušnja pokazala, da so takšni vozni listki v vseh državah, kjer že zdavnaj obstoje, pokazali lepe uspehe tako glede povečanja prometa kakor tudi povečanja železniških dohodkov v dneh, ko ljudje ne potujejo po kupčijah.

Odmevi svetovne vojne

Bitolj, 17. avgusta AA. Včeraj okoli 10. dopoldne sta 16 letni Čoban Andrija in 18 letni Kosta Donević iz Nižinskega polja pri paši ovac nalezela na neko granato, ki je tam ostala še iz vojne. Začela sta drezati vanjo, dokler ni granata eksplodirala. Andrija je ostal na mestu mrtev, Kosta so pa nevarno ranjenega prepekljali v bolnišnico.

Spopadi med kmeti in orožniki

BEograd, 17. avgusta. 15. t. m. popoldne je prišlo po cerkvenem obredu, ki ga je opravil vrhovski nadškof dr. Sarić v Odžaku (srez Gradačac) od dveh spopadov med skupino kmetov in orožniškimi organi. Pri spopadu so orožniki rabili strelno orožje in je pri tem našel smrt Ivan Vidic, delavec iz Zg. Dubice, laže pa sta ranjena Jerko Nuić in Jozo Lak, oba delavca iz istega kraja. Na kraj spopada sta prišla inspektor banske uprave in neki orožniški častnik, da doženeta, kako je prišlo do spopada in kdo je kriv.

Tuici v Ljubljani

Ljubljana, 18. avgusta. Po statistiki za mesec julij je obiskalo Ljubljano vsega skupaj 12.748 ljudi. V številu so namreč vsi tudi gostje evharističnega kongresa, ki jih statistika za mesec junij še ni mogla imeti v svoji evidenci. Za kongresa je prenočilo po župniščih, mežnarjih, dvoranah in pri privatnikih 7.867 oseb in sicer 4.800 moških in 3.067 žensk. Razen teh je bilo v Ljubljani tudi 682 inozemcev — naših rojakov in sicer 279 iz Nemčije, 182 iz Francije, 111 iz Holandske in 110 iz Belgije. Vsi ti skupaj so v Ljubljani nočevali 25.647 krat. Če odštejemo torej od julijske številke število kongresnih prenočevalcev, dobimo število, ki je primerno v sorazmerju z drugimi meseci, namreč: 5.121 oseb. Vsi tuji so prenočevali v Ljubljani 36.904 krat. Izmed inozemcev je bilo največ Avstrijcev, namreč 358, Italijanov je bilo 239, Čehoslovakov 624, Francozov 287, Holandcev 149, Nemcev 557, Belgijcev 114, Bolgarov 9, Angležev 38, Grkov 11, Madžarov 35, Nordijcev 16, Švicarjev 25, Poljakov 121, Rumunov 28, iz ostale Evrope jih je bilo 31, iz Amerike je prišlo k nam na obisk 59 rojakov in iz ostalih kontinentov sedem. Izmed tujcev je bilo mnogo takih, ki so prišli v našo državo na izlet in so, preden so prišli v Ljubljano, obiskali prej Zagreb, Celje, Maribor, Beograd, Bled, Rogaško Slatino, Rab, Split, Dubrovnik, Sarajevo, Kranjsko goro, Kočevje. Večinoma Čehoslovaki so obiskali tudi Krk, Malinsko, Bohinj, Novi, Makarsko, Baško, Crikvenico, Kranj in Kraljevico.

Razstava volne angorskih kuncev

Danes v nedeljo ob 9. uri dopoldne bo v prostorih Kmetijske družbe na Novem trgu št. 3 otvoritev prve potovalne razstave o angorski volni in kuncih, ki jo priredi Jugoslovansko društvo rejcev angorskih kuncev s sedežem v Kočevju. Razstava, prva te vrste pri nas, bo odprta v nedeljo ves dan in še naslednje tri dni. Vstop popolnoma prost. Nakup male knjižice, ki popisuje vso razstavo, omogoči vsakemu obiskovalcu, da se nemoteno seznanj z posameznimi oddelki razstave. Vodstvo razstave je v rokah agilnega predsednika g. Kuntare Vilka iz Kočevja. Ob strani mu stoji njegov prijatelj in pobornik za povzdigo umne reje malih živali, urednik lista Reje malih živali g. Inkret Alfonz iz Senkovega turna.

Razstavo krasi lepa boja iz belega kožuščka angorskih kuncev, dalje razna pogrinjala, ročni izdelki in vzorci, kakor tudi volna vseh vrst in barv. Trije kuncu na leto nudijo 1 kg prvovrstne volne, ki se plačuje po 250 Din za 1 kg. Baje se ustanavlja v Kranju za predelavo te volne mala tvornica, ki bo prva te vrste v Jugoslaviji. Opozarjamo pred vsem rejce in lju-

bitelje živali, da si ogledajo razstavo in se udeležijo predavanja, ki bo ob 9. uri dopol. v istih prostorih.

Naše šole

Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Popravni in razredni izpiti bodo od 28. do 30. avg. Natančen raspored je objavljen na razglasni deski. Redni in privatni učenci morajo vložiti prošnje za dovolitev popravnih in razrednih izpitov do 23. avgusta 1935. — Završni izpiti se bodo pričeli dne 2. sept. ob 7. uri. Prošnje za pristupitev k opravljanju oz. popravljanju završnega izpita morajo biti vložene do 1. sept. 1935. — Vpisovanje bo dne 1., 2. in 3. sept. od 8. do 12. ure. V prvi razred se sprejemajo tisti, ki so dovršili nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom ali meščansko šolo z završnim izpitom. Brez teh predstudies se nihče ne sprejme. K vpisovanju za prvi razred je treba prinesiti: 1. prošnjo, kolkovano z Din 5.—, 2. izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu ali o završnem izpitu, 3. rojstni list ali izpisek, 4. davčno potrdilo radi odmere šolnine, 5. v gotovini Din 150.— za kolek prijave, zdravstveni fond in drugo. Dne 5. sept. ob 11. uri bo na razglasni deski objavljeno, kdo je sprejet in kdo je odklonjen. Sprejeti bodo v času od 11. do 13. ure ter od 15. do 17. ure istega dne plačali šolnino. Kdor v tem času ne plača šolnine, se smatra, da izstopi in se sprejme na njegovo mesto drug prijavljenec. Nesprejeti bodo ob istem času prejeli nazaj dokumente in denar-pri šolskem slugu. Pri sprejemu za prvi razred bodo imeli prednost tisti, ki bodo ostali v domačem trgovskem, industrijskem ali obrtniškem podjetju. — K vpisovanju za drugi razred je treba prinesiti: 1. izpričevalo o dovršenem prvem razredu, 2. prijavo za vpis, kolkovano z Din 50.—. Dobi se pri šolskem slugu. 3. davčno potrdilo radi odmere šolnine, 4. Din 100.— za zdravstveni fond in drugo. — Pričetek šole. Šola se bo pričela dne 13. sept. s sv. mašo v Križankah ob 9. uri. Po službi božji se zbero učenci in učenke v svojih razredih. — Vojaško službovanje. Absolventi drž. dvorazrednih trgovskih šol imajo pravico na dijaški rok. — Trgovskim, bančnim in industrijskim podjetjem bi mogel priporočiti še nekaj sposobnih absolventov in absolventin. Interesenti naj se blagovolijo obrniti na direktorja Drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani.

Lahkoatletsko drž. prvenstvo

Ljubljana 17. avgusta. Danes popoldne se je nadaljevalo na igrišču Primorja državno lahkoatletsko prvenstvo, za katerega vlada med občinstvom izredno zanimanje. Današnji zmagovalci so naslednji: Tek 100 m finale: 1. Kovačič (Primorje) 10.9. Met krogel: 1. Kovačević (Concordia) 14.25. Skok v daljino: 1. Novaković (BSK) 6.89. Tek 1500 m: 1. Goršek (Primorje) 4.17.8. Disk: 1. dr. Narančič (Concordia) 43.02. Tek 400 m finale: 1. Nikhazil (PSK) 51.7. Skok v višino: Mor (Hašk) 1.70. Podrobno poročilo objavimo jutri. Zaradi velikega števila tekmovalcev se bo tekmovanje v nedeljo pričelo eno uro prej kot napovedano, to je ob 16. uri.

Šah

XI. (zadnje) kolo šah. turnirja za nacionalno mojstrstvo.

Nekaj rezultatov iz tega kola smo že javili v včerajšnji številki. Še preostale partije pa so dale naslednje rezultate: Milan Vidmar ml. je v sled slabše kombinacije inž. Preka v srednji igri, ko je slednji že precej trdno stal, s par vehementnimi potezami prisilil nasprotnika h predaji partije. Šiška si je z zmago nad Carevom ponovno priboril že skoro izgubljeno nado za vstop v finale. V B skupini je Matvejev remiziral z Longerjem, a Sikosek s Subarićem, s čimer so bile vse partije v tej skupini zaključene. Vise se partiji iz A skupine Preinfalk: Grenčarski, kjer je prvoinovovanemu takorekoč zmagal že zasigurana ter Savić Branko: Hren, kjer ima Hren izgleda na zmago.

Končno stanje po 11. kolu je naslednje: 1.) Vidmar Milan ml. 8 točk; 2.) Preinfalk 6 (1); 3. in 4.) Inž. Prek in Šiška 6 točk. Navedeni štirje pridejo iz te skupine kot zmagovalci v finale. Sledé kot 5.) Carev s 5 in pol točkami; 6.) Gabrovšek s 5 točkami; 7.) Nikolić s 4 in pol točkami; 8.) Jonke s 4. 9.) in 10.) Hren in Grenčarski s po 3 (1) točkami ter Savić Branko z 2 (1) točkama.

V B skupini: 1.) Sikosek 7 in pol točk; 2.) Savić Radomir 7 točk; 3.) Matvejev 6 in pol; 4.) Ciril Vidmar 5 in pol točk. Navedeni štirje pridejo iz te skupine kot zmagovalci v finale.

Sledé kot 5.) Šorli s 5 in pol točkami, kakor Ciril Vidmar, vendar imenovani za finale ne pride v poštev, ker je v Vidmarjevem rezultatu več celih točk. Kot 6.) sledi Herbatin s 4 in pol točkami, kot 7.) 8.) in 9.) Longer, Marek in Barić s po 4 točkami, kot 10.) Licul s 3 in pol točkami; 11.) Subarić s 3 točkami.

Zrebanje za finale se vrši danes, v nedeljo ob 9. uri. Takoj za tem prične zanimiva končna borba, ki bo iz osmerice najjačjih semifinalistov izločila in prikazala novega jugoslovanskega nacionalnega šahovskega mojstra.

Borzna poročila

CURIH 17. avgusta. Beograd 7, Pariz 20.25, London 15.175, Newyork 305.37, Bruselj 51.60, Milan 25.175, Madrid 41.975, Amsterdam 207.5, Berlin 123.25, Dunaj 57.85, Stockholm 78.25, Oslo 76.25, Kopenhagen 67.75, Praga 12.715, Varšava 57.95, Atene 2.92, Carigrad 2.4675, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.685, Buenos-Aires 0.8175.

Beograd: 20.00 Srbski večer, 22.20 radijski orkester, 22.30 plesna glasha.

Dnevni dogodki

× **G. podban na inšpekciji.** Ob priliki bivanja v Ptuj u je podban g. dr. Otmar Pirkmajer inšpiciral tudi javno bolnišnico in banovinsko hiralnico v Ptuj u v spremstvu mestnega predsednika g. Ladislava Jeršeta in sreskega sanitetnega referenta dr. Vladimira Vrečka. Ob tej priliki je izjavil, da bo v kratkem uresničen načrt glede razširitve bolnišnice, in sicer se v večjem obsegu, kakor je bilo zamišljeno, ker je kredit na razpolago. Glede uprave obeh zavodov pa se je prav povoljno izrazil.

× **Ekskurzija v Nemčijo.** Oblastna uprava U. Z. C. Ljubljana priredi v prvi polovici meseca septembra poučno ekskurzijo v Nemčijo. Izletniki si ogledajo poleg železniške razstave »100 Jahre deutsche Eisenbahnen« v Nürnbergu tudi še strokovne posebnosti v Leipzigu, Berlinu, Hamburgu in Münchenu. Potovanje bo trajalo 11 dni, stroški so preračunani na 1500 do 2000 dinarjev. Ekskurzije se more udeležiti vsak žel. uradnik, ki ima zagotovljen potreben dopust. Najvišje število udeležencev je določeno na 30. Prijave sprejema najkasneje do 20. t. m. in daje pojasnila oblastna uprava pri železniški direkciji v Ljubljani. Prijavnina za osebo znaša Din 100.—, ki v slučaju nenudeležbe zapade. Prijave brez prijavnine, kakor tudi prijave po označenem roku se ne bodo upoštevale.

Čenjenemu občinstvu vladno naznanjam preselitev svoje delavnice za precizno mehaniko

na Tyrševo c. 41
(Nasproti Sv. Krištofa)

Vsa, mojostroko spadajoča dela izvršujem strokovno, po najnižjih cenah. Priporoča se
Emil Klobučaver, preciz. mehanik
Tyrševa c. 41

× **Rekord inž. Huga** hoče potolči Beograjčan Nedić, član beogradskega avtokluba. Inž. Hugo je provozil v rekordnem času progo Ljubljana—Zagreb—Beograd, ne da bi se vmes kje ustavil. Nedić bo startal danes v Ljubljani ob 9. uri z avtom, ki ima 120 HP. Okoli 11. ure bo že v Zagrebu in okoli 15. ure v Beogradu. Prevoziti hoče progo namreč v sedmih urah, s čimer bi potolkel rekord inž. Huga.

× **Po kinu v smrt.** V Zagrebu se je zastrupila 30 let stara zasebna uradnica Blaženka Stubić. Ko je prišla domov po kinu, kjer je bila s svojim zaročencem, se je zaklenila v sobo in izpusila plin. Še prej napisala listek, v katerem prosi svojo sestro, pri kateri je stanovala, naj ji odpusti. Blaženka je bila najbrže žrtev hude melanholije.

× **Izlet planince v Dubrovnik** in planine Črne gore, Bosne in Hercegovine bo letos ob priliki kongresa Saveza planinskih društev, ki bo 1. in 2. septembra t. l. Interesentje se morajo prijaviti najdalje do 23. tega meseca v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4, kjer dobijo tudi podrobne informacije.

× **Štiška mesna industrija.** Pred dnevi so priobčili dnevniki vest, da je bila na letni skupščini združenja mesarjev za ljubljansko okolico napadena podelitev dovolila štiški mesni industriji, kakor da v stvari ni vse v redu. Uprava združenja ugotavlja, da se je izdalo dovolilo za mesno industrijo na predlog sreskega načelstva in banske uprave, ker so vse službene instance uvidele znatne koristi, ki jih bo moglo imeti od podjetja naše kmetijstvo in splošno gospodarstvo.

× **Uspehi naših fotografskih umetnikov v inozemstvu.** Že večkrat smo lahko poročali, da so naši predvsem v ljubljanskem Fotoklubu združeni fotografski mojstri med prvimi na vsem svetu in pisali smo tudi, da je Ante Kornič dosegel posebno velik uspeh na mednarodni razstavi v Tokiu na Japonskem. Sedaj je razsodišče razstave izbralo izmed vseh slik 21 najboljših in jih poklonilo japonskemu princu in princesi Gin Ri. Med temi izbranimi največjimi mojstroviniami je tudi Korničeva slika »V Rebric«, ki nam predloča ljubljansko Reber v megli s pogledom proti šentjakovski cerkvi. Slika je dosegla tudi na drugih mednarodnih razstavah v Evropi in Ameriki največje uspehe.

× **Prva potovalna razstava na morju.** Orednja ribarska zadruga v Splitu bo priredila prvo potovalno razstavo na morju. Od 15. oktobra do 31. maja 1936 bo plul parnik »Nehaj« od Sušaka do Uleina z vzorci, ki bodo kazali stanje našega ribarstva, tujkega prometa in vsega pomorskega življenja. Parnik se bo ustavil med potjo v 250 lukah.

× **Umoril in oropal ljubico.** Blizu Koprivnice so našli pred tedni umorjeno in oropano služkinjo Ano Borovac, ki je bila rojena v Gornji Stubiči leta 1907. Policija je pridno iskala zločince in ga naposled našla s pomočjo slike umorjene služkinje, ki je bila objavljena v časopisih. Našel se je človek, ki je vedel, s kom je Ana zadnje čase hodila. To je bil neki Viktor Vrhovski iz Džumanovec, katerega so aretirali. Priznal je, da je Ano umoril in ji vzel torbico, v kateri je bilo nekaj tisoč dinarjev. Spoljal jo je v svoje mreže s tem, da ji je obljubil, da se bo ločil od svoje žene in vzel njo za ženo.

× **Bled v filmu.** Na Bledu pripravljajo film o blejskih krasotah in blejskem družabnem življenju direktor Panfilina J. Koch s pomočjo operaterja Tagatza. Blejski film bo pokazal tudi letošnjo miss Bled Zoro Bačić iz Zagreba in mias Toplice Čehinjo Marijo Marago.

× **Plaz zasul brata in sestro.** V sremškem selu Beški je plaz, ki se je utrgal s hriba, zasul 17 let starega Dragutina Lapurevića in njegovo 16 let staro sestro Zofijo. Kopalca sta zemljo na plazovnem terenu, kar ju je stalo življenje.

× **Konec velikega razbojnika.** Jovo Medić, zadnji veliki razbojnik Korduna, strah in trepet vseh premožnejših ljudi, je te dni umrl za tuberkulozo v Stari Gradški. Obsojen je bil zaradi več umorov na doživljenjsko roko. V kaznilnici je pa prestal samo dve leti. Med kmeti je postal praveca legenda osebna, ker je siromašnim ljudem rad pomagal.

× **Konjovje le ostane.** Zagrebška gledališka afeta se je končala prav nenavadno. Vesti, da je za novega upravnika imenovan dr. Senoa, so bile preklicane. Dr. Senoa ba je ni hotel sprejeti tega mesta, Peter Konjovje, zaradi katerega je afeta nastala, se je pa vrnil z bolezenskega dopusta ter prevzel zopet svoje pogle. Zagrebški »Jutarnji list« pravi k temu, da so perspektive za novo sezono v zagrebškem gledališču mračne in neprijetne.

× **Gnusen zločin.** V Zagrebu je te dni neki zločinec, katerega se iščejo, zlorabil neko štiri leta staro deklico in jo okužil. Zločin je razburil ves okraj. Otroka so morali takoj odpeljati v bolnišnico. Njegovi starši so siromašni delavci.

× **Samo eden priznava.** V Osijeku, kjer teče velik korupcijski proces Našičke, so zaslišali postajenačelnika postaje Novoselec Križ Božo Vujnovića in Josipa Zaplotnika, postajenačelnika na postaji Jakšić. Priznala sta, da sta dobila po 2 Din od vsakega izpolnjenega tovornega lista od Našičke, zanikala pa, da sta dobila novoletno nagrado. Branislav Begović, šef šumske uprave v Nemili, trdi, da ni nikoli dobil novoletne nagrade, čeprav direktor Našičke Sohr pravi, da mu jo je izplačal njegov uradnik v znesku 5000 Din. Izmed obtoženih je doslej priznal le uradnik Behr, da je prejel v zaprti kuverti 200 Din za novoletnico.

× **Po 18 letih se je vrnil.** L. 1914. so Madžari v Srbiji ujeli 16 let starega Mališa Matića. Odtlej je fant prebival na Madžarskem kot natakar. Mislil je, da mu je sovražnik pobil tudi mater, ki je bila res internirana, po okupaciji se je pa vrnila v rojstni kraj Lelič v valjevsko sruzu. Mati je dolgo čakala sina, ker se pa le ni oglasil, ga je proglasila za mrtvega in mu postavila tudi nagrobni spomenik. Te dni se je pa Mališa oglasil iz Kraljeva, kjer si je s prihranki odprl gostilno. Po naključju je zvedel, da mu mati še živi.

× **Vabimo Vas,** da se udeležite proslave stoletnice rojstva Simona Jenka v nedeljo 18. t. m. v Mavčah pri Medvodah. — Organizatorno propagandni odsek S. j. em. združenja.

× **PRVA SLOVENSKA ZASEBNA ENOLETNA TRGOVSKA SOLA,** znani »Christofov zavod«, Ljubljana, Domobrankska c. 15, vpisuje dnevno. Lastno najmoderneje novozidano šolsko poslopje. Najstarejša, najbolje obiskovana šola te vrste, zato šolnina najnižja. Skrb za službe. — Zahtevajte brezplačna pojasnila, slikane prospekte.

× **Opozorjamo na današnji oglas** tvrdke »AKUMULATOR« v inseratnem delu.

Čenjenemu občinstvu vladno naznanjam, da sem preselil svojo delavnico na Aleksandrovo cesto št. 3 (Selenburgova ul. 7 dvorišče). Obenem se priporočam za vsa tapetniška dela, ki jih bodem izvršil strokovno in po najnižjih dnevniških cenah.

Josip Klobučaver
tapetnik in dekorater
LJUBLJANA, Aleksandrova c. 3

Ljubljana

× **Slovo konzula inž. Sevečka.** Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani objavlja: Gospod inž. Seveček Josip, konzul bratske republike češkoslovaške, zapusti s svojo soprogo v prihodnjih dneh našo Ljubljano, kjer je skoro 6 let živel in deloval v najožjih stikih z vsemi oblastmi in narodnimi društvi. Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani priredi dogovorno z ljubljanskimi narodnimi društvi gospodu konzulu in njegovi gospe soprogi poslovilni večer s skupno večerjo v velikih dvorani Kazine v četrtki, dne 22. avgusta 1935 ob 20. uri zvečer. Zadevna vabila so razposlana. Prijave in reklamacije, v kolikor bi se morebiti posamezna vabila zgubila, sprejema Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani, Knaflejeva ulica 10/I. (Pisarna dr. Egon Stareta).

× **Mestno poglavarstvo v Ljubljani** sporoča, da bo predsednik mestne občine g. dr. Ravnihar Vladimir odsoten na odmoru od 19. do vključno 28. avgusta. Ta čas ga bo nadomeščal podpredsednik g. prof. Jare Evgen.

× **Kolo jugoslovanskih sester** najljubšeje prosi članice, da se vse udeležijo plebiscitne spomin-ske svečanosti v št. Danijelu pri Velenju, ki bo dne 1. septembra 1935.

× **Tatvine v Ljubljani.** V Florijanski ulici 19 je bilo slaščičarskemu pomočniku Francetu Bocu pred dnevi pokradeno iz njegove zaklenjene

Rabljena kolesa

damska in moška najceneje kupite pri „Promet“ (Nasproti križanske cerkve)

spalne sobe in zaklenjene omare: dve hrainilni knjižici Mestne hranilnice v Ljubljani. Ena knjižica se je glasila na ime Borisa Terana z vlogo 920 Din, druga pa na ime Julije Teran in 400 Din gotovine. Skupna vrednost znaša 1320 Din. Njegovi stanodajalki Žužek Josipini je neznanec ukradel: žensko srebrno uro, uro budilko, zlat poročni prstan, 4 koteninaste rjuhe, 2 že ponošeni ženski srajci in 30 Din gotovine iz torbice.

Tako da znaša škoda 585 Din. Mesarju Ivanu Javorniku je na Dolenjski cesti 48 vlomil neznanec skozi okno v mesnico in ukradel iz nje: 5 kosov domače salame, 6 jetrnih konserv ter 2 kosa paprika slanina v vrednosti 500 Din. Mesarskemu pomočniku Maksu Turku pa je bila ukradena ena srebrna žepna ura s srebrno verižico, brivski aparat ter za 100 Din drobiža. Skupne škode je za 850 Din. Sedlarskemu mojstru Francu Repiču v Kolesijski ulici je bila ukradena iz vrta črpalka za vodo in 3 m železne cevi. Skupna škoda znaša 500 Din. Črpalka je bila montirana v sredini vrta, vendar ni bila v vijaki pritrjena. — V noči na 11. avgusta je bilo na Opekarski cesti 15, tovarnarju Jaroslavu Kalmusu iz zagrajenega dvorišča izpod šupe z voza ukradeno vozno dvigalo, vredno 200 Din.

× **Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani** sklicuje za soboto, dne 7. septembra t. l. ob pol 20. uri v mali dvorani Trgovskega doma, v Simon Gregorčičevi ulici, občni zbor.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI
Telefon 33-87

Brigita Helm
ZBOGOM LEPI DNEVI

v velefilmu
V dopolnilno Parnamoutov zvočni tehnik!

Predstave: v soboto ob 1/2 9. uri,
v nedeljo ob 5., 7. in 9.,
v ponedeljek ob 1/2 9.

Pride: **RDEČI VAGON**

× **Aretirana,** ker sta kradla kolesa. Te dni sta prišla v post domžalskih orožnikov neki 17letni K. L. in A. P. iz Ihana, ker sta ukradla več koles. Domžalski orožniki so ju izročili ljubljanski policiji, ki je dognala, da sta ukradla v Domžalah in v Ljubljani vsega skupaj šest koles. Kolesa je policija lastnikom vrnila.

Černe Ivan,
elektroinstalacija, Stari trg 24.
Telef. 23-96

× **Sadje na trgu.** Lepo sliko o stanju slabe letošnje letine nudi prav ljubljanski sadni trg. Letošnji dovoz sadja v sezinskih mesecih je v primerj z lanskim dovozom, ko je bil sadni trg skoraj prenatrpan z vsakovrstnim prvovrstnim sadjem, lepimi hruškami, bosanskimi in domačimi slivami, padel skoraj za celih 70%. Lanska izvozna politika je bila deloma vzrok, da so bili štajerski sadjarji prisiljeni, da so kar v tovarnih avtomobilih dovažali jabolka in hruške na ljubljanski trg. Letos je izvoz v inozemstvo nekoliko ugodnejši, zato je tudi ljubljanski trg manj založen z kvalitetnim sadjem. Včeraj so bila štajerska jabolka na debelo kg 2 do 3-50

dinarjev, na drobno pa so bila domača jabolka po kakovosti 2 do 5 dinarjev. Štajerske hruške maslenke so bile na debelo 4 do 6 dinarjev, na drobno 5 do 8 dinarjev, domače hruške pa po 2 do 4 dinarje. Italijanske breskve so bile na debelo prve vrste po 12 do 14 dinarjev, druge breskve pa so bile na drobno po 12 dinarjev. Smederevske grozdje je bilo na debelo 6 dinarjev, na drobno 7 do 8 dinarjev, novosadsko na debelo 5-50 dinarjev, na drobno 6 do 7 dinarjev. Bosanske slive so prodajali samo na drobno, in sicer za 5 do 6 dinarjev. Vendar pa je bilo na trgu tudi še nekaj rudečih jagod po 8 dinarjev liter, maline so bile po 3 do 4 dinarje liter, videti pa je bilo tudi borovnice.

Vse naše naročnike nujno prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino, ker le na ta način bo mogoče trajno nuditi našim naročnikom cenjen dnevni tisk. Kdor s poravnavo zavlačuje, ovira s tem vse naše napore, ki so usmerjeni predvsem koristim čitateljev. Vsem onim, ki imajo naročnino poravnano v naprej, bo naša uprava avtomatično podaljšala plačani rok po novi tarifi. Vse naše čitatele prosimo tudi ob tej priliki, da nam v krogu znancev pridobivajo novih naročnikov, ker bodo s tem nedvomno koristili dobri stvari.

»Glas naroda«, uprava.

× **Raz skedenj je padel** 48letni posestnik Mevšek Janez iz Dola pri Ljubljani. Pri padcu so je tako nevarno pretresel, da so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico v Ljubljano.

× **Karambol.** S kolesom se je včeraj peljal proti domu 70letni užitkar Resman Anton iz Bohinjske Bistrice. Na ovinku blizu doma mu je privozil nasproti avto in nastal je karambol, pri katerem je Resman zadobil težke notranje poškodbe in tudi več prask po životu. Zdravi se v ljubljanski bolnici.

× **Voz mu je šel čez prsa.** Mesojedec Anton, 22letni posestnik sin iz Zagorice je vozil te dni drva s hriba. Ko je imel voz naložen, so konji nepričakovano pognili. Mladenec je pri tem spodrknil in padel tako nesrečno, da mu je voz šel čez prsa. S težkimi notranjimi poškodbami je ostal sicer živ, vendar bo njegovo zdravljenje v ljubljanski splošni bolnici zahtevalo dokaj časa.

× **Napad na Smartinski cesti.** V petek okrog polnoči je neki neznanec napadel na Smartinski cesti l. 1894. v Ljubljani rojenega krovec Ivana Globočnika in ga je tako hudo poškodoval na glavi, da je moral napadanece iskati pomoči v splošni bolnici.

SITAR & SVETEK — Štampiljke-etikete
Graverstvo — sedaj na Marijinem trgu 8

× **Uprava Učiteljskega doma v Ljubljani,** Zibertova ulica 27 ima v svojem internatu še nekaj praznih mest. Starši, ki študirajo svoje sinove v Ljubljani, ne zamudite ugodne prilike in pišite takoj po prospekt. Zmerne cene. Dobra postrežba. Strogo nadzorstvo. Pomoč pri učenju.

Uprava.

Kaj je vse novega v Mariboru

Otvoritev doma

za zdravstveno zaščito mater in otrok

Zdravstveni dom v Mariboru odprva danes nov oddelek in sicer dom za zdravstveno zaščito mater in otrok.

Živo se je čutila potreba po osnovanju take ustanove v Mariboru, saj ni imel Maribor doslej niti otroške bolnišnice, niti takega doma. Le v Ljubljani je tak zavod, ki je pa stalno prenapolnjen in se je le redko sprejelo v oskrbo kako dete iz mariborskega okoliša.

Novi oddelek ni otroška bolnišnica v obrem pojmovanju, ker sprejema v oskrbo le dojenčke do starosti enega leta, in še to samo pri bolehnosti prebavil. Ker je pa to v tej dobi najpogostejša bolezen dojenčkov, bo ustanova velikega pomena in bo rešila marsikatero dete gotove smrti. V dom bodo sprejemali sicer tudi dojenčke, ki so zdravi, a potrebni socialne zaštite, brez katere bi bili zapisi propadli.

Oddelek je nameščen v vsem prvem nadstropju Zdravstvenega doma. Ima 20 postelj. Opremljen je s teraso za sončenje in kuhinjo.

△ **Narodna odbrana,** oblastni odbor v Mariboru, priporoča vsem svojim krajevnim odborom in članom, da se vsi udeležijo dne 1. sept. v Prevaljah velike manifestacijske prireditve za naše koroške brate.

Kopiram, razvijam, povečavam
vestno in strokovno
FOTO JAPELJ, MARIBOR
Gosposka ulica šte. 28

△ **Pisмени popravni izpiti** na realni gimnaziji v Mariboru se prične v ponedeljek 26. t. m. in sicer pisnimi. Ustni izpiti bodo naslednji dan 27. t. m., tečajni izpiti pa v četrtek 29. t. m. ob 8. uri. — Vpisovanje za novo šolsko leto bo dne 2. septembra od 8. do 10. ure.

△ **Pedagoški tečaj** se vrši te dni v Mariboru. Organizirala ga je pedagoška centrala in je že drugi po redu. Predavanja so vsak dan v dvorani učiteljske šole in so sijajno obiskana. Otvoritev predavanja je imel naš znani pedagog prof. Gustav Silih, in sicer »Osnove teoretske

Dom za zaščito mater in otrok obstoja iz odelka za dojenčke in kuhinje za dojenčke. V dom se sprejemajo dojenčki do prvega leta, v nujnih primerih tudi z materjo, če mati po odhodu iz bolnišnice nima strehe, niti sredstev za vzdrževanje sebe in otroka. Sami pa se sprejemajo najdenčki, novorojenčki in dojenčki, ki jim je umrla ali zbolela mati in nimajo nikogar, da bi skrbel za nje, nadalje umetno hranjeni dojenčki, pri katerih so se pojavile motnje v prehrani, zlasti nedonošeni in slabotni. Sprejemajo se tudi dojenčki, katere okolica ogroža s tuberkulozo.

Kuhinja za dojenčke posluje praktično z oddelkom za dojenčke, poučuje matere o pripravi hrane in v izjemnih primerih oddaja hrano umetno hranjenim otrokom v zunanji oskrbi. Pristojbine za oskrbo se bodo pobirale v višini režijskih stroškov od svojece, oziroma javnih faktorjev. V primeru neizterljivosti in siromašva, nosi oskrbene stroške dom sam.

pedagogike. Ostali predavatelji so: prof. Ljubnič iz Zagreba, nadzornik v pok. Matija Senčič, prof. dr. Zgeč, prof. Fink, Albert Zerjav, prof. Danica Glinškova, Ernest Vranc, prof. Klopčič in Ivan Robnik.

△ **Izlet v Celje** na obrtno razstavo je priredila v petek popoldne uprava Mariborskega tedna za mariborske gospodarstvenike in novinarje. Izletniki so si v Celju ogledali obsežno obrtno razstavo in kar niso mogli prehvaliti vzorne urejenosti in krasnega razstavljenega blaga.

△ **Kje je?** Gradnik Marija iz Selnice ob Dravi je prijavila policiji, da je že pred dobrim tednom odšel z doma njen mož Pavel in se še do danes ni vrnil. Preden je odšel, je dvignil v tovarni Doctor in drug, kjer je zaposlen kot vrvar, 1500 Din. Zena domneva, da se mu je pripetila kakšna nesreča.

△ **Kino Union:** Od danes dalje krasen ljubavni film »Pot brez povratka«.

△ **Grajski kino:** »Svet brez pajčolanov«, senzacionalni film s Harry Pielom in glavni vlogi. Globoko znižane cene.

Predno odidete na počitnice

ne pozabite dati v pregled Vaših pisarniških strojev v svrhu popravila in čiščenja

Boris V. Simandl

Specijalna mehanična delavnica za pisalne-računske stroje in registrirne blagajne

Ljubljana, Kolodvorska ulica 11

INSERIRAJTE
v dnevniku
»GLAS NARODA«

K vprašanju kmetske zaštite

Stališče iz zadružnih vrst

V poslednjem tednu smo objavili načelna stališča raznih gospodarskih krogov in zbornice glede vprašanja kmetskih dolgov in kmetske zaštite. O tem vprašanju je pretekli petek razpravljala v Zagrebu tudi Glavni zadružni savez, o čemer pa doslej še ni bilo izdano oficijelno poročilo. — Čim bomo to poročilo prejeli, ga bomo objavili. Predhodno pa prinašamo v glavnih obrisih tozadevno stališče in gledanje iz naših zadružnih vrst:

Z dosedanjim načinom kmetske zaštite je treba brezdvomno prenehati, ker samo demoralizira dolžnike same, imobilizira denarne zavoze in iz beganjem vlagateljev uničuje zdrav smisel za narodno štednjo. Narodno gospodarski rezultat je torej negativen, za dolžnike pa tudi le toliko pozitiven, v kolikor jih upniki ne morejo nasilno preganjati. Spričo tega je treba rešiti to vprašanje nemudoma in definitivno ter v skladu z interesi dolžnikov in upnikov, upoštevajoč seveda posledice štiriletna krize, zlasti silni padec cen in dolgotrajno nerentabilnost kmetijstva.

Z ozirom na navedena dejstva, je uspešna rešitev možna le, če prevzame država oziroma od nje ustanovljeni zavod vse kmetske dolgeve. — Dolžniki naj bi plačali dolgeve v letnih obrokih tako, da bi bili plačani v 25 do 30 letih, medtem pa naj bi se obrestovali kvečjemu po 2 odstotka, in sicer naj bi služil 1 odstotek za upravne stroške amortizacijske službe, drugi odstotek pa za kritje izgub pri onih dolžnikih, ki bi morda ne mogli plačati vsega dolga.

Načelno naj se priznajo vsi doslej zaščiteni dolgov, nastali pred 20. aprilom 1932. Na zahtevo dolžnika naj bi sicer sodišča s pomočjo posebnih strokovnih komisij pregledala dolgeve in odbila oni del, ki je nastal vsled oderuških obresti ali drugačnih zakonito neopravičenih dejanj. Za oderuške obresti je smatrati vse dajatve, ki so presegle 10 ali 12 odstotkov letno.

Glede nerentabilnosti (nepripravnosti) kmetijstva, ki utegne trajati še daljšo dobo, naj bi tudi država poskušala iz splošnih dohodkov zbrati primerna sredstva za pomoč vsem tistim dolžnikom, ki ne bodo mogli plačati dolgov oz. letnih obrokov vsled splošne krize, torej brez svoje krivde. Razume se, da velja to za slučaj, če država nikakor ne bi utegnila dvigniti rentabilnosti kmetijstva.

Dasi bi bila individualna zaštita pravičnejša, ker bi marsikateri dolžnik utegnil plačati dolgeve ter bi ne ščitila tudi onih, ki so se zadolžili vsled špekulacije in lahkomišelosti, je vendar praktično skoraj neizvedljiva, ker je 1. zelo težko pravično oceniti, kdo je zaštite vreden in kdo ne, 2. ugotoviti vzroke plačilne nezmožnosti in zadovoljiti in 3. ker bi bila v tem primeru preveč na tehnično postavljena človeška slabost z ozirom na pravično oceno. Po vsem tem bi bila splošna zaštita lažje izvedljiva, dasi bi bila v posameznih primerih pač koristna tudi za one, ki tega ne zaslužijo.

Za odkup dolgov naj bi država izdala pose-

ben novi dinar, torej denar s popolno obtočno in plačilno sposobnostjo in obveznice (obligacije), oboje pa na podlagi hipotekarno zavarovanih kmetskih dolgov. Obveznice naj bi se obrestovale z najmanj 2 odstotka letno. Na ta način bi bila ukinjena dosedanja škodljiva deflacijska politika, ker bi prišlo v obtoč okoli 3 milijarde novih dinarjev, na drugi strani pa to ne pomeni inflacije, ker bi bila višina novega dinarja točno omejena in ker bi bil ta novi dinar 100 odstotno krit, ter bi končno predstavljala le oni denar, ki ga prav sedaj v gospodarskem življenju tako primanjkuje.

Za vse dolgeve, ki znašajo okroglo 7 milijard, bi ne kazalo izdati novega dinarja, ker bi taka množina presežala dejanske potrebe in bi že pomenila delno inflacijo. Z izdajo samih obveznic pa bi vprašanje tudi ne bilo rešeno, ker bi pomagalo le dolžnikom, denarne zavode-upnike bi pa naravnost uničilo, ker bi ostali še dolga leta nelikvidni ali pa bi morali prodajati

obv. spričo znatno višje obr. mere ostalih vrednostnih papirjev za polovično vrednost ali pa še ceneje, kar bi pomenilo toliko kot polom vsega, zlasti še zadružnega denarništva. Nasprotno pa bi s predvidevanjem rešitvijo bilo mogoče na mah vzpostaviti likvidnost denarništva, posebno zadružnega, ki je najbolj trpelo ob dosedanjih kmetski zaščiti. Brez dvoma je, da bi novi dinar vsaj do neke mere pozitivno vplival na vse gospodarstvo. Obveznice in novi dinarji bi se odtegovali iz prometa do višine vsako leto vplačanih obrokov, tako da bi popolnoma izginili iz prometa, čim bi bili poravnani vsi dolgov. V svrhu sanacije denarništva in v izogib težavracije tudi rentnega dinarja, bi bilo treba postaviti vse denarništvo na modernjšo podlago, da bi se tako vrnilo zaupanje vlagateljev v popolni meri, ne pa le v toliko, v kolikor bi posamezni dežarni zavod izgledal soliden in likviden. Zlasti pa bi bilo treba modernizirati zadružno pravo in konsolidirati kreditno zadružništvo, ki naj bi v bodoče finansiralo kmetijstvo na tak način in pod takimi pogoji, da bi bil podoben težak položaj v našem gospodarskem življenju izključen.

Sport

Medklubske kolesarske dirke

»Save«

bodo danes ob priliki proslave njenega 10-letnega obstoja ob 15 na Hermesovem dirkališču v Šiški. Za te medklubske dirkališčne dirke, katerim je agilni prireditelj namenil prav dragocene nagrade, vlada med našimi kakor tudi izvenljudskimi dirkači, veliko zanimanje, kajti le redkokdaj se komu primeri, da odnese v nekaj krogih za nagrado kompletno dirkalno kolo, ki so za to prireditve določena kar tri. Prav veliko število lepih nagrad je namenjnih tudi za razne druge zmagovalce. Tako se nam torej danes obet adruaga letošnja dirkališčna borba naših kolesarskih dirkačev. Ker je to najhbrj tudi zadnja v letošnji sezoni, je upati, da prslavo agilnega sportnega kluba, poseti čim številnejša sportna publika.

slavija : Poljska iz Katovie. Zagrebška postaja pa bo prenašala potek lahkoatletске prireditve iz Ljubljane.

Boksarsko prvenstvo Jugoslavije, ki je bilo 3. in 4. t. m. v Zagrebu, je prineslo naslednji placement mištev: 1. HSK »Sparta« Zagreb 39 točk, ASK »Croatia« Zagreb 20 točk, »Makabi« Zagreb 18 točk, SK »Sparta« Maribor 9 točk, 5. HSK »Zrinski« Tuzla 5 točk, TSK »Slovan« Ljubljana 5 točk.

Plavalna ekipa splitskega »Jadrana« je odpovala v Trst, kjer bo nastopila 19. in 20. t. m. proti »Unione sportiva Triestina«. Ekipa šteje 20 plavačev in plavačic.

Starta češkoslovaške nogometne lige. V soboto so pričele prve ligaške tekme. Danes pa se srečata stara rivala Slavija in Sparta.

»Pošilski nogometašev« po Zeppelinu bo dobil genovski nogometni klub Sampiedarena. Gre za igralca Mezzadra in Stochettia iz Buenos Airesa. Sploh so italijanski klubi za jesensko sezono precej »kupovali« po Južni Ameriki.

Svetovno kolesarsko prvenstvo si je priporil v Heysel-Stadionu Francoz Lacquehaie, ki je prevozil 100 km v 1:25:49.2, 300 metrov za njim se je plasilar Nemec Metze, 3 Lohman (Nemčija), ki je zaostal za 2200 m, 4. Ronse (Belgija) za 3100 metrov.

Sportni drobci

Radijski prenos današnjih sportnih prireditve. Ljubljanska radijska postaja bo prenašala danes ob 17.45, drugi polčas nogometne tekme Jugo-

Iz zgodovine tekmovanja za Davisov pokal

Za dragoceni Davisov pokal, ki ga je ustanovil l. 1900 Dwight J. Davis, so dosedaj tekmovali tridesetkrat, toda samo 4 države

so na listi tistih, ki so si osvojile to največjo trofejo teniškega sporta: Amerika, Anglija, Francija in Avstralija. Končna borba se je vedno odločala med temi državami, le parkrat — in brezuspešno — so prišle v finale Belgija, Japonska in še par drugih.

Na prvem mestu zmagovalcev je Amerika, ki si je osvojila dosedaj Davisov pokal 10 krat (v letih 1900, 1902, 1913, 1920 do 1926) še večkrat in sicer 14krat pa je bila v finalu poražena. Za Ameriko je najuspešnejša Anglija, ki beleži 8 zmag (l. 1903 do 1906, 1912, 1933—1935), napram 8 porazom. Francija in Avstralija sta si osvojili trofejo po 6 krat (Francija v letih: 1927—1932, Avstralija pa l. 1907—1909, 1911, 1914, 1919), prva je izgubila v finalu trikrat, Avstralija pa petkrat. V letih 1901, 1910, 1915, 1916, 1917 in 1918 se pa tekmovanje ni vršilo.

Sokolstvo

Ban brat dr. Dinko Puc — kum sokolskega prapora

Stara belokranjska sokolska trdnjava Gradac ob romantični Lahinji je poznana postojanka napredne misli, kjer so zavedni Gradčani pred 25 leti ustanovili Sokola, ki mu je bil prvi starosta brat Julij Mazelle, star. Sicer je sokolska ideja že več let prej navduševala može in fante, saj so imeli skupno telovadbo že od leta 1905, vendar je prišlo do ustanovitve samostojnega društva šele leta 1910. Mlademu društvu so ob ustanovitvi pomagali predvsem metliški Sokoli, med njimi brata dr. Riko Fux in njegov bral inž. Karel Fux, ki živi sedaj v Chicagu v Ameriki, slednji je bil gradaškemu Sokolu prvi voditelj.

Že takoj v začetku je bil takorekoč ves Gradac v sokolskih vrstah, pa bi delo ne bilo tako uspešno, da se ni za mladega Sokola zavzel njegov ustanovitelj in starosta brat Julij Mazelle star., ki je v svoji hiši uredil telovadnico z gledališkim odrom. V tej telovadnici deluje gradaški Sokol še danes, kakor stoji društvu na čelu skozi vseh 25 let z malo prekinitvijo med vojno starosta br. Mazelle. Z br. starosto bodo praznovali srebrni jubilej tudi stare sokolske korenine bratje Anton Stipančič, Julij Malešič, Janez Zupc, Anton Pezdir, sedanjí podstarosta, Franc Piletič star. in ml., Anton Strugar, Matija Filak, Janez Marentič in Jože Jakša.

Jubilejna proslava bo združena z okrožnim zletom belokranjskih sokolskih društev in z razvitjem prapora, čigar posebnost je ta, da je izvršen v belokranjskih narodnih motivih po načrtu brata Boža Račiča. Praporu bosta kumovala ban Dravsko banovine brat dr. Dinko Puc in s. Ada Makarjeva, soproga narodnega poslanca. Gopozarjamo že danes na ta srebrni jubilej gradaškega Sokola ter vabimo k obilnemu posetu. Zdravo!

! Bodočnost ni skrivnost !

Ste rojeni med leti 1859-1919 ?

Čitatelji in čitateljice tega lista, rojeni med 1859—1919, se iskreno naprošajo, da nujno navedejo svoje ime in natančni datum rojstva. Sijajni astrolog, katerega znanstvena raziskavanja so splošno priznana in obsežno komentirana v vsem tisku, se je odločil, da bo čitateljem in čitateljicam tega lista objavil svoje senzacionalne studije, na podlagi katerih morejo generacije, rojene med 1859 do 1919, zboljšati svojo eksistenco in doseči srečo, zdravje, ljubezen itd. Ta objava je največje važnosti ter nudi vsem bralcem in bralcem edinstveno priliko, da uresniči svoje želje in dosežejo srečo. Brezpogrešna jasnovidnost grafologije in astrologije Vam bo razjasnila:

1. Vaš značaj, njegove kvalitete, njegove napake,
2. Vaše izgled v ljubezni,
3. Vaše izgled v kupčijah,
4. Vaše izgled v pododovanju,
5. Vašo življenjsko dolgot,
6. Vaše prijatelje in Vaše protektorje,
7. Vaše sovražnike, zahrbtnosti, krivične obdolžitve itd.,
8. Potovanje, spremembe bivališča,
9. Zadeve v rodbini,
10. Vse, kar želite zvedeti o loterijskih zadevah.

Navajamo nekaj izmed tisoč zahvalnic, katere prejema ta sijajni znanstvenik iz vseh krajev sveta: »Gospa Irma Schwarz iz Ljubljane se zahvaljuje najprisernejše, ker je v svojih najtežjih finančnih neprilikah poslušala njegov nasvet, igrala v loteriji in zadela 150.000 dinarjev.«

Pišite brez odloga, pošljite še danes Vaš rokopis in rojstni datum ter 30 Din kot honorar za Vašo psihoanalizo in horoskop na točno in stalno addresso:

GRAFOLOŠKI BUREAU — CELJE
poštni predal 106.

Ureditev dolgov

potom sodnih in izvensodnih poravnava.

Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. — Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobacija bilanc.

Preskrba kreditov, nasveti glede branilnih vlog in plasiranje istih. — Vsi posli kmečke zaštite.

Edina koncesijonirana komercijalna pisarna:

LOJZE ZAJC,
Ljubljana, Gledališka ulica 7. Telefon 38-18

Za mal' d'narja dost' muzke

PLOSCE — GRAMOFONE izposajamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo

ELEKTROTON
d. z. o. z.

PASAŽA NEBOTIČNIKA

Posredujem denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov

RUDOLF ZORE, LJUBLJANA
Gledališka 12, Telef. 38-16

Za pismen odgovor priložite 3 Din v znakah

Naročajte

„Glas naroda“!

Ne zamudite prilike in obiščite gostilno

„DVA RIBARA“ za Slamičem (Nova ulica)

ki Vam pod novim vodstvom nudi izbrana dalmatinska, štajerska in dolenska vina ter izborna domača hrana po najnižjih cenah. Sprejemajo se abonente. Lep senčnat vrt. Ob sredah in petkih sveže morske ribe, v nedeljo cvrti piščanci. Dnevno sveže pivo. Prostor za balinanje.

Za jesensko in zimsko sezijo se Vam priporoča

Makso Nečimer

modni atelje za dame in gospode

Ljubljana, Strossmayerjeva 4 (pri Poljanski gimnaziji)

Cene času primerne!

CECILIJA BRICELI

prodaja in preoblikuje vse vrste klobukov. Barvanje in preoblikovanje tudi damskih in moških klobukov — slamnikov od Din 10.— že naprej. — Najnižje cene!

Gosposka ul. 16 **LJUBLJANA** Vodnikov trg

KLISARJE

IZDELUJE SOLIDNO

KLISARNA ST. DEU

LJUBLJANA DALMATINOVA UL. 13

AVTO-MOTO-RADIO „AKUMULATOR“

Vam strokovno in poceni popravi, obnovi ter dobavlja nove vseh vrst

Specijalna akumulatorska delavnica

Ljubljana, Celovška c. 14 (Dvorišče levo — Nasproti veleseima)

Gospodinje JULIJI POLAJNKO

ko pridete na trg oglašite se pri na Sv. Jakoba in Vodnikovem trgu kjer dobite najceneje klobuke, slamnike in pletenine

Pred hladom

Vas štitijsie sanio dobre obleke
dobre in poceni samo pri

Tivar obleke

za vse deco

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

BRINJEVEGA OLJA, čistega v vsaki množini kupim. Ponudbe na ogl. oddelek lista pod »Brinjevo olje«.

URADNIKI! Prodajam dve enodružinski hiši v bližini mltnice na Tyrševi cesti. 3 sobe z vsemi pritliklinami, voda in elektrika v hiši, vrta ca. 400 kv. metrov. Istotam se prodaja parcela ca. 300 kv. m na Emonski cesti 25. S parcelo se prodaja tudi stavbni material, dobro ohranjena okna, vrata, parketi, štedilnik, peči, opaka itd. Informacije Speletič, Emonska cesta 25, od 12.—1. ure.

POTNIK išče stalno mesto za Dravsko banovino pri kakem večjem podjetju s kolonijalno robo ali žitaricami. Tudi pri kakem dobrem mlinu. Cenj. ponudbe pod »Dobri potnik« na oglasni oddelek lista.

UREDITEV ali upeljavo knjigovodstva, revizijo knjig, bilance itd. prevzamem za zmeren honorar. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek lista pod »Tajnost zadržana«.

MECESNOVE deske 5 cm debele, suhe, brez grč, ravno take borove, kupim nekaj kubik-metrov. Ponudbe na upravo lista pod »Poceni«.

DRUŠTVO kmetskih fantov in deklet v Notranjih gorah prodaja ¾ berdo.

VALVASOR I. in II. izdaja napredaj. Ugodni plačilni pogoji. Naslov v upravi lista Maribor, Aleksandrova 16.

MODISTINJA, katera založi Din 2.000.— kavci-je, dobi stalno službo. Ponudbe pod »Stalno« na upravo lista.

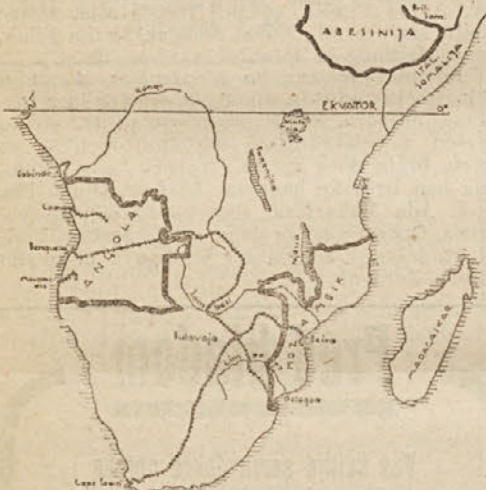

Prvi razgovori o abesinskem sporu v Parizu

Kakor smo že v petek poročali, so se v Parizu vršili prvi razgovori o abesinskem konfliktu med francoskim predsednikom vlade Lavalom in angleškim ministrom Edenom. Po osebni razgovoru sta oba državnika sprejela novinarje, da jih informirata o položaju

Mozambik za Abesinijo

V nad vse perečem vprašanju Abesinije si stojita predvsem dve evropski velesili nasproti, Anglija in Italija. Anglija ima v Abesiniji življenjsko važne interese, namreč izvire modrega Nila, ki so ključ za umetno namakanje v Egiptu. Zato ne bo nikoli dopustila, da bi to ozemlje prešlo v druge roke in hoče na vsak način preprečiti vojno med Abesinijo in Italijo. Na drugi strani pa Italija ne bo odnehala že zaradi dejstva, ker je dosedaj nakopičila v Eritreji ogromno vojaštva in vojnega materiala in ker dejansko potrebuje krepkejšo ventilacijo za svoje gospodarstvo.

Ena možnost mirne rešitve je, da bi Italija dobila portugalsko kolonijo Mozambik, če bi odnehala od vojne.

Pokrajina Mozambik leži v jugovzhodni Afriki točno nasproti otoka Madagaskar. V posesti jo imajo Portugalec že od tedaj, ko jo je v dobi odkritja odkril proti koncu 15. stoletja Portugalca Vasco da Gama in pozneje Tristao da Cunha. Portugalec so zelo slabi kolonizatorji. Najbolj neznani predeli Afrike so ravno por-

tugalske posesti. Investirajo takorekoč nič, temveč samo izkoriščajo zemljo in prebivalstvo. Isto se dogaja seveda tudi v koloniji Angola, ki leži ob obali jugozapadne Afrike. Obe koloniji sta bili nekdanj v zvezi, tako da so Portugalec imeli ves pas od Atlantskega do Indijskega oceana v svoji posesti. Podjetni Angleži pa so predrl iz Južne Afrike, pregnali lene Portugalec in zasedli prostor med obema kolonijama. Pri pogajanjih leta 1891. sta Portugalec od ogromnih posestev ostali še samo Angola in Mozambik. Pa še danes so veliki kosi teh še zmeraj ogromnih pokrajin samo nominalno v portugalski oblasti.

Nezmožnost Portugalske, pomanjkanje kapitala in ljudi, to so vzroki, da prehaja Mozambik vedno bolj v angleško gospodarsko zavisnost. Angleži pa imajo tudi interes na tem, ker vodi pot iz njihovih centralnih pokrajin do morja najbližje preko Mozambika. Že leta 1891. sta prevzeli vso gospodarsko iniciativnost angleški kolonialni družbi, ki imata svoj sedež v Lisboni, ki pa sta popolnoma odvisni od kapitala v Londonu in Južni Afriki. Ti dve družbi imata v oblasti ves severni Mozambik in ga opravljata kot svojo lastno državo. Portugalska pobira samo nekaj davkov in razpolaga z ljudstvom. Na nečloveški način eksploatira kolonialne kontraktualne delavce v Anglijo in v rudnike v Transvaalu. V poslednjih letih pred vojno je letno izvozila do 90.000 takih revežev. Mimo grede naj bo omenjeno, da je v dobi, ko je še cvetela kupčija s sužnji, ravno Portugalska izvozila največ zamorcev v Ameriko (nekaj milijonov). Takrat je »kupčija« v obeh portugalskih kolonijah najbolj cvetela.

Srednji Mozambik z glavno luko Beira je v rokah Compagnie de Mozambique, ki spada k neki angleški družbi v Južni Afriki. Ta družba ima svojo lastno policijo, svoj denar, svojo upravo in tudi sama iztirja davke. Vse luke Mozambika so skladišča za blago, ki pride iz britanske Rodezije, Tanganjike in Transvaala. Za nas je predvsem zanimiv južni Mozam-

bik ob zalivu Delagoa. Ta zaliv je bil od leta 1777. do 1781. v posesti Avstro-ogrsko. Imela ga je bogata »Compagnie von Trieste«, ki je pod zaščito majhne vojaške flote vršila tu svoje kupčijske posle. To je bil edini poskus bivše Avstrije, da bi si ustvarila kako kolonialno posest v Afriki. Pozneje je tudi Delagoa-zaliv prešel v angleško oblast.

Ves Mozambik je še zelo na nizki stopnji razvoja. Kar je novega je vse angleško delo. V deltah mogočnih rek Sambesi in Limpopo so še velikanška močvirja, ki so pravo leglo malarije. V splošnem se prideluje bombaž, kava, tobak, kavčuk, kokosovi orehi, sladkorni trs, nekaj je tudi rudnin, predvsem bakra, zlata in premoga. Z investicijo ogromnega kapitala in z ureditvijo prometnih zvez se da gospodarstvo visoko dvigniti. Ves Mozambik obsega 750.000 kme (tri Jugoslavije) in ima samo 3 milijone prebivalcev.

Angleži računajo, da bi s primerno oškodnino odkupili ves kompleks od Portugalec in ga dali Italijanom, seveda bi obdržali sedanje koncesije in gospodarsko nadmoč.

Kariera lepe žene

Roszi Wertheimstein-Rotschild deduje šeststo milijonov.

Žena, ki je zdaj lastnica premoženja več milijonov funtov, je doma iz Madžarske in je bila poročena z baronom Charles Rotschildom. Kot deklet se je sedanja milijonarka imenovala Roszi Wertheimstein.

Malo deklet v malem mestu.

Krasni mali Rotsiki Wertheimstein se ni v zibelki niti sanjalo, da bo nekoč stanovala v kaki fevdalni palači in razpolagala s silnim

bogastvom. Svojo mladost je preživela v malem madžarskem podeželskem mestu in morda samo v svojih otroških sanjah je kdaj mislila na pravičnega princa, ki jo bo lepega dne — odvedel v srečno bodočnost.

Starši so mali Rotsiki, čeprav niso bili blagoslovljeni z bogastvom, preskrbeli zelo skrbno vzgojo, tako da Rotsika ni veljala v okrožju samo kot najlepša deklet, ampak je tudi vzbujača s svojo izobrazbo in predvse splošno obudovanje. Nekaj mladih mož iz rodnega mesta se je potegovalo za njeno roko in bi morda Rotsika postala nepoznana žena kakega madžarskega malomeščana, če ji ne bi usoda privedla nekega dne na pot znamenitega moža.

Tašča zapuša dva milijona funtov šterlingov

Pred nekaj dnevi je umrl baron Charles Rotschild. Njegova žena ej pa tista neznatna, vendar lepa Rozika in biva sedaj s svojim sinom in z dvema hčerama na Angleškem. Njeni otroci so zelo znane osebnosti londonske družbe. Pred kratkim je umrla tašča Rotsike Rotschildove, in ko so prečitali oporoko stare gospe, se je izkazalo presenetljivo dejstvo, da je postavila svojo pastorko za glavno dedično. To darilo je toliko bolj vredno pozornosti, ker je pokojna lady Rotschild svojo edino hčer, ki se je poročila z znanim londonskim bankirjem Behrensom, obdarovala samo z deset tisoč funti šterlingi. Premoženje, ki ga deduje na ta način nekdanja gospodična Wertheimstein, ne znaša nič manj kakor dva milijona funtov šterlingov, to je okrog 6000 milijonov dinarjev.

Lady Rotschild, ki je postala tako ena najbogatejših žena, ni pozabila mesta svoje mladosti in se rada spominja časov, ko je bila še navadna gospodična Wertheimstein. Njen sin bo dobil kot glavar družine lord Lyonel Rotschild lordski naslov.

»Leteča bolha« je skočila preko rokavskega zaliva

Miniaturno letalo ing. Migneta, ki so mu nadeli naziv »leteča bolha« je pred dnevi izvršilo svoj krstni polet iz mesta Calais na francoski obali na letališče Lympue pri Londonu. Polet je trajal 52 minut. Pri tem je letalo porabilo 455 l bencina. Letalo ima povprečno brzino 120 km na uro. Stane pa v našem denarju ca 13.600 Din.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

6.

Bernard je topo molčal. Ne zato, ker je bil ves izčrpan. Gotovo je bil zelo utrujen, toda to je povzročila tista senca.

Vislice, vislice, vislice! Iz arhiva njegovega spomina je pokorno zletel cel zvitek slik ter se razvil na kratko povelje. Koliko jih je bilo? Menda osem — kakor rob puste gališke ceste. Strašni obešenci v izpikorjeni stoji mumij. Vsak je imel na prsih listek v treh jezikih, nemškem, poljskem in rusinskem, ki je označeval vzrok usmrtnice: »Kazen za vohunstvo«. Med njimi sta hodila dva brkata, umazana domobranca, se dolgočasila in kadila.

Pogledal je avditorja, oči so mu bile podplute s krvjo. Kako je bilo mogoče pomisliti, da bi iz njega, Bernarda Astenburga, snažnega, inteligentnega in dostojnega človeka, napravili obešenca? Toda pravo je mehanično in pretvarja človeka v zavitek blaga in vsak zavitek, naj bo njegova vsebina še tako različna, se tehta na enakih neobčutljivih tehtnicah. Čutil je, kako se je ves razmajal. Vislice so se zagnale kakor vetrna troba v njegove sklepe ter jih zgrabile pri korenini, da bi jih podrle. Avditor je molče opazoval njegov boj. Prižgal si je cigareto in v njen dim je zvil svoje sočutje.

»Lahko mirno odidete,« je čez nekaj časa pripomnil. »Zdaj še. To ni bilo zasliševanje, to je bil samo razgovor dveh bivših častnikov s fronte. Ali pa hočete, da pokličem zapisnikarja, da zapiše vašo ovadbo?«

Bernard ga je poslušal, ne da bi mu gledal v obraz. Kako je bilo to podobno. Letz je tudi takrat

102

poslal zapisnikarja iz sobe in, preden ga je spet poklical, so ga silile vse združene sile armadne tradicije, da bi lagal. In iz te laži so nastale nove, cel rožni venec laži, cel krvavec rožni venec neprestano odpirajočih se ran. Kaj bi nastalo iz tega novega izmika? Premagal je krizo, odprl oči in rekel: »Hvala! Nikoli vam tega ne bom pozabil. Toda mislim, da bi bilo bolje, če bi vendarle poklicali zapisnikarja.«

Avditor je vrgel cigareto proč. »No, to je vaša stvar. Storim po vaši volji.« Segel je na električni gumb in hotel pritisniti. V zadnjem trenutku se je ustrašil in pogledal Bernardu vprašujoče v oči. Astenburg je pokimal in avditor je pritisnil na gumb. Nekje daleč je zabrnal zvonček. Avditor je obrnil Bernardu hrbet. Stal je spet pri oknu, kakor prej, ko je Bernard vstopil. Nekdo potrka. Avditor ni odgovoril in se je naglo obrnil. Njegov pogled je nagovoril Bernardu takole: »No torej? Dajem vam še poslednjič, dobesedno poslednjič možnost... Toda Bernard je molčal. »Vstopite!« je glasno zaklical avditor.

7.

Advokat Časlavský se je vrnil pozno ponoči domov in še mislil ni na spanje. Premišljal je o tem, kar mu je izdal Letz o svojem žalostnem poskusu, da bi spravil Astenburga za mreže.

Zdaj je vse to temeljito preudarjal, zakaj to je bila pot, ki jo bo moral jutri sam nastopiti. Po njegovem mnenju bi si noben sodni pravnik iz državnega pravdnštva ne upal izreči tako dalekosežne in politično kočljive sodbe na lastno odgovornost. Njegov izkušeni razum mu je slikal vse razvojne stopnje te zadeve. Podrejeni uradnik javi to gori, to je šefu. Toda šef si noče spaliti prstov s tem in odda to še višje, višjemu državnemu pravniku. Ta spravi ovadbo v aktovko in se odpelje v ministrstvo. Prezidijalni šef izjavi, da mora to odločiti minister. In minister odloči po razmerah.

Razmere — to je bilo devet socialistov v vladi. Gotovo jim ni bilo do tega, da bi ščitili militarističnega morilca, največji izvržek tiste soldateske, ki je pravkar ubila Liebknechta in Roza Luksemburgovo. Ne, v navadnih okoliščinah bi bil našel ravno v teh socialistih najboljše zaveznike. Ampak nacionalna pršina v tej stvari, to je bilo vražje kopito. Socialisti — v tej deželi posebno, so si domišljali, da spravljajo narode. Če bi se Astenburgova pravda izvršila, bi narode v deželi še bolj razdvojila. Češki sodrugi so se nemalo mučili z nemškimi, ki so histerično videli v vsem mogočem narodno zatiranje. Pravična stvar je bila žrtvovana oziru na nje.

Časlavský je godrnjal od sovrašstva in jeze, toda v običajnih okoliščinah bi bil brez moči proti »razmeram«. Če bi prišel zdaj na sodišče z zahtevo, da naj tega štirikratnega morilca zapro, bi mu dali isti odgovor kakor Letzu, ker se razmere odtlej niso izpremenile. Časlavský je bil celo odločen, sumničiti politiko še hujšega zatiranja, kot je bila navadna mlačnost. Da bi se izognili obravnavanju vznemirljivega primera, bi bili zmorni, povedati Astenburgu, da bi bilo bolje zanj in za nje, če bi jo čimprej popihal čez mejo. Če bi šel jutri z Letzem na državno pravdnštvo in če bi se zadovoljil le s tem, bi bil ta morilec brez dvoma diskretno posvarjen. Časlavský je videl, da je predvsem najvažnejše, da prepreči beg. Dobro je poznal nastroj v tej državi, katere mlada svoboda je vznikla šele komaj pred letom dni iz največjega žara domoljubja, in vedel, da bo, če bo utegnil, slednjič vendar prisilil sodišče, da pošteno vgrizne v to stvar. Temu, kar mu je hodilo na misel, se je reko »poganjati stvar«, »vplivati na javno mnenje« ali tudi čisto preprosto »demagogija najrobatejšega zrna«. Toda Časlavskemu je bilo prav vseeno, kaj kdo poreče in kakšno ime za to najde. Saj je bil poslednji in najbolj zaželen smisel njegovega življenja — maščevati sina.

Pri nas cvete poletje —

Zadnjič nas je nekoliko namočil dež in ozračje se je malo ohladilo, vendar smo še sredi poletnih radosti. Povsod, kjer je kaj bistre vode, je polno kopalcev. Po travnikih in livadah se spreletavajo pestri metuljčki. Z baršunastimi krili letajo s cveta na cvet, ob sončnih dneh rajajo po zraku, za njimi pa deca z metuljnicami.

Ej, toliko je radosti v cvetoči božji prirodi, da je oko kakor omamljeno, ko se spreha po zelenju loz in trat! Kdor le more, hiti v prirodo, da se naužije sonca in zdravja za deževne jesenske in mrzle zimske dni.

Medtem ko je pri nas tako, pa vlada na jugovzhodu Avstralije najhujša zima. Vse južnovzhodno avstralsko višavje je pokrito z debelo snežno plastjo. Medtem ko se pri nas koplje in iščemo hladila in svežila v vodi, se tam zabavajo z zimskim sportom in morajo biti prav urni, če hočejo uspešno premagovati mraz.

Veseli smo mi tu pri nas, veseli so oni tam v daljni Avstraliji, ali ne? Saj je mladost lepa, pa naj jo greje poletno sonce ali naj jo božajo nagajive snežin-

v Avstraliji kraljuje zima

ke. Vprav ta čudovita raznolikost je morda še najlepša, ali ne? Ko bi bilo zmeraj in povsod enako, bi nam bilo kmalu strašno dolgčas. Tako pa nam priroda vsak hip pokaže drugo lice in nam je s tem venomer nova, sveža in zanimiva.

Griša Koritnik:

Na Sorškem polju

(Ob stoletnici rojstva pesnika Simona Jenka)

Bratje! Naj vam danes dvom duha ne bega,
prosto bodi vam srcé težav in zlega —
Sorško polje, malo, a bogato,
vas prikleni na naročje zlato!

V svatovsko odelo je odeto,
kot ob svatbi mrgoli in vriska,
davorije poje, vzklika preveselo,
goste drage na srce pritiska.

Bratska misel veje čez dobrave,
veže brate tokraj, onkraj Save,
dviga se visoko pod oblake,
boža dom, budi na plan rojake.

Bratje! Pesnik-prerok zdaj od mrtvih
vstaja,
pod »Zastavo Slave« roj njegov prihaja;
kar je sanjal Duh pretekle čase,
gleda zdaj Telo, sprejema vase ...

Sorško polje, Sorško polje ravno,
danes si veliko, naše, prosto, slavno!
Jenkov duh po zemlji naši veje,
k delu kliče, seme vere seje.

Marijana Željeznova-Kokalj:

Moja kosa...

Moja kosa,
zdaj je bosa,
čevlje bo dobila,
ko bo travo pokosila.
Je kosila — — — zek,
travo cvetje vprek,
čevlja ni dobila,
ker je cvetke pokosila.
Zdaj stoji ob plotu,
a pozimi v kotu,
to je njena kazen,
k letu bom spet z njo prijazen.

■■■■■

Marijana Željeznova-Kokalj:

Prsti se menijo

Kdaj bo pri sosedu krst,
vpraša važno prsta prst.
V petek rano,
vjele so podgano,
posolili s slano,
jo zavili v slamo,
si nadelo jo na ramo
in mahnil v Trst.
Burja je zavela
in podgano vzela.
Pri sosedu so jokali,
s prstom v Trst kazali
kar tri dni
in tri noči...

■■■■■

Marijana Željeznova-Kokalj:

Mrtva ročica

Milijonarjeva hčerka Ljubica je živela v prelepem gradu kakor začarana princeza. Vsako željo ji je bral njen očka iz oči in jo ji takoj izpolnil. Imela je najlepše igračke, najlepši cvetličnjak na svetu ter

najlepše živali. Vsak dan so jo obiskali najpridnejši otroci iz okolice, vendar ni bila nikoli zadovoljna Ljubica.

Očka je premišljeval noč in dan, kako bi jo osrečil. Ljubica je pa nad vsem vihala nos in v najlepši igri rekla: Meni je dolgčas! Vsedla se je v gugalni stol in se držala kisle. Ker je bila neprestano slabe volje, je zaskrbelo očka, češ da Ljubica ni bolna. Takoj je prišlo deset slavnih zdravnikov v grad. Preiskovali so jo, toda nobene bolezni niso mogli ugotoviti. Očka je bil še bolj v skrbeh. Ljubica mu je dejala: Vsega sem že sita! in očka je poslal po deset drugih zdravnikov. Tudi oni so trdili, da je Ljubica zdrava.

Očka je zmajal z glavo: Zdrava že ni. Če bi bila zdrava, se ne bi tako kislila držala. Kupil ji je nov avto, motorni čoln — vendar ni trajalo veselje dolgo. Sredi vožnje se je započila rekoč: Sita sem vožnje! Takoj so se vrnili v grad. Ljubica se je vsedla v gugalni stol in mrmrala: Kako je vendar dolgčas na svetu! Očka je pokleknil pred njo in ji dejal: Zlata Ljubica, reci mi, kaj želiš?

Ljubica je dejala: Kaj? Ne vem!
»Reci, reci!« ji je prigovarjal očka in brisal solze.

Ljubica se je zleknila in vprašala nepričakovano: Kje je moja mamica?

Očka je vztrepetal in molčal.
»Kje je?« je silila Ljubica vanj.
Oče si je obrisal pot. »Umrli ti je,« je dejal z votlim glasom.

»Ni mi smela umreti! Kdo ji je dovolil?«

Očka je težko sopal in božal ledene ročice svoje ljubljene. Vzdihsnil je globoko. Spomnil se je noči, ko je Ljubičina mati stala pri vratih rekoč: Pojdem... Tu ni zame prostora... Udaril jo je bil, ker mu je dala hčerko mesto sina... Togo ten je bil tedaj... Ozrla se je še enkrat po spalnici, stopila k zibelki, prekrižala hčerko in glasno zajokala. Potem je odšla. Kam? Nihče ne ve. Odšla je. Ni je pa klical nazaj... Ni pogledal hčerke... Deset let je že od tedaj...

»Kje je moja mamica...« se je bolno izvilo Ljubici.

Očka je vstal in odšel iz dvorane. Ljubica je ostrmela. Kaj takega se ji ni še nikoli pripetilo. V jezi je pograbila, kar ji je prišlo pod roke in začela metati po dvorani. Zaječale so dragocene vaze, ure, zrcala... Vzgojiteljica je prihitela in obstala. »Kaj vam je, ljuba gospodična, je dejala prestrašena.

Zlata, srebrna in steklena posoda je frčala... Na šum je pritekel očka, prijel hčerko in jo odnesel na vrt. »Dete, dete!« je šepetal obupano.

Ljubica se je smejala. »Veš, kaj hočem,« je dejala in napravila šobico.

Očka je planil kvišku in jo pritisnil k sebi rekoč: »Govori!«

»V grad naj pride kočarjeva Jerica!«

Komaj je izrekla svojo željo, že je odrdral avto po Jerico.

Ljubica ji je dala čokolado, bonbone in piškote. Nato jo je povabila na vrt. Tekali sta sem in tja. »Veš kaj,« je dejala Ljubica, »pojdiva se igrat konjičev! Ti boš konj, jaz pa kočijaž!« (Dalje.)

Mož z lajno

Svjatoslav:

Čevljarček z zvezdami

»Glej no, kaj pa ve tukaj?«
»Peljale se bomo!« so vzklile zvezde.
»Peljale,« je zmajal sprevednik z glavo. »Pa vse! Kam naj vas pa naložim? Ne bo nič, ko vas je pa toliko!«
Zvezde so se žalostne pogledale in začele pripovedovati, kako dolgo pot so napravile in kako so utrujene. Nebo je prazno, vse jih čaka, one pa tavaajo kar tako po svetu.

Zdaj je pristopil še Petrinček in prav lepo prosil, da bi jih vzel na avtomobil.

»Nekaj zlatnikov imam še, če je treba kaj doplačati, revice so, ne morejo same po svetu. Mi na zemlji jih pa komaj že čakamo, vse je zmešano, ker ni več zvezd na nebu.«

»Kdo pa si ti?« je jezno zagodrnjal sprevednik. »Zdi se mi, da ne spadaš sem gori.«

»Oh, to je pa godec Petrinček,« so se oglasile zvezde, »čisto smo pozabile nanj, tudi on mora z nami pred nebesa, tudi njega moraš vzeti v avtomobil.«

Sprevednik je hotel vedeti vse do zadnje malenkosti, kako in kaj, potem se je udal in obljubil, da bo poklical še dva avtomobila.

»Tega drobiža je toliko, da ne vem kam z njim.«

Pa je stopil k avtomobilu, vzel svetlo trobljo ter nekaj zakričal vanj.

»To je telefon,« so rekle zvezde muzikantu. »Zdaj bodo prišli takoj še drugi avtomobili.«

Petrinček se je začudil, da imajo telefon.

»To ni nič posebnega,« so se pobahale zvezde, »me se na primer ves dan pogovarjamo, če nam je dolgčas, čeprav smo ena na enem, druga na drugem koncu neba. O, pri nas smo moderni!«

Potrpežljivo so čakali. Zvezde so se pogovarjale, kako bo odslej lepo.

»Pojdi z nami, Petrinček,« so ga vabile, »kjer boš hotel, ti bomo pripravile prostor, nič ti ne bo treba delati, samo po obiskih boš hodil. Pogovarjali se bomo o preteklih dneh, smejal se boš grofu Bogataju in nerodnim ljudem.«

Muzikant je odkimal.

»Nisem še vsega dobro premislil,« se je izgovarjal. »Tudi ne vem, kako mi bo še vseč v vaših krajih.«

»O tisto pa!« so vzklile vse zvezde naenkrat. »Lepših krajev sploh še nismo videli.«

»Tudi pri nas v Grapi je lepo,« je pripomnil Petrinček kot sam zase.

Prečudno hitro sta prišla še dva avtomobila, zdelo se jim je, kakor bi čakala neke za ovinkom.

»O, naši avtomobili so dobri, grede kakor blisk,« se je pohvalil sprevednik in si pomencal roke.

S krikom in vikom so lezle zvezde v avtomobile. Prerivale so se in se suvale, nekoliko od veselja, nekoliko iz razporenosti, da so morali sprevedniki zakričati in jih urediti kot se spodobi. V prvi

avtomobil poleg vozača so posadili Petrinčka s harmoniko.

»Da nam boš igral, ko se bomo peljali!« je ukazal sprevednik.

»Brez skrbi!« se je zadovoljno nasmehnil čevljarček, ki se je hotel izkazati pred nebesčani.

Sprevedniki so zatrobili, avtomobili so se premaknili in pohiteli po široki beli cesti pod oblake.

»Ali gremo!« je spreletelo čevljarčka. Kadar so zakrožili po ovinkih, se je zmeraj trdneje poprijel sedeža, ker se je bal, da bi zletel kam med oblake, ki so se kopicili na obeh straneh mostu kot ogromne skale. Zmeraj više in više se je vzpenjala cesta. Zvezde v avtomobilih so se smejale, vriskale in pele.

Zdaj je tudi vozač sunil Petrinčka:

»Daj no, zaigraj kaj, drugače bomo prej v nebesih!«

»Bom, bom!«

Petrinček je previdno raztegnil harmoniko, pogledal na levo in desno, nato je zaigral. Zdelo se mu je, da je brnenje motorja ugasnilo, da se čuje samo njegova harmonika, zvezde so ploskale, tudi sprevednik je kimal. Pri prvem ovinku je zletel muzikantu klobuk nekam čez most, žalosten se je ozrl za njim, ko pa je videl same smehljajoče se obraze, je tudi njega minula jeza, zavriskal je in zdelo se mu je, da se pelje na ženitovanje.

Preden so je pa dobro zavedel, kako in kaj, se je avtomobil narahlo stresel in se ustavil. Godec je vprašujoče pogledal vozača.

Ujeta opica

Gorila se imenuje ta vrsta opic. So zelo velike, močne in divje. V ujetništvu jih je treba imeti varno priklenjene, ker se s prijazno besedo navadno ne zadovolje.

Gustav Strniša:

Cesta

Bela cesta se v soncu blesti, spremljajo jo brzoglavni drogi, beli njih lončki v zarji gore, kakor bi bile v njih rože cvetele in se pod mrak v nebo razžarele.

Bela cesta daleč hiti, brzoglavni trami mrmrajo, komu nosijo glasne pozdrave? Morda potniku, ki iz daljave vrača se truden, otožen domov posluša, kot čul bi brnenje domačih zvonov.

Bela cesta v temi molči, zvezde nad njo se smejejo, ko se v brezkončnost mračno gubi, kakor bi z Rimsko se cesto spojila, in se v nebesko brezkončnost zgubili, kamor gre pot vseh nas ljudi...

Ribiški čolni

Morje je mirno, čas ugoden in ribiči se pripravljajo, da s svojimi čolni odplujejo na lov. Vse je treba natanko pregledati in urediti. Morje je sicer vab-

ljivo, kadar pa se razjezi, nenadoma dvigne svoje silne grebene-valove in koplje ribičem grobove.

Kovačnica v gori

1. palček:

Sonce mlado ljubi tudi drobne ptičke na planini —

2. palček:

Roso pije, cvetke boža, ptičke k petju kliče, a v očeh se mladih sonce samo rado ogleduje: O, najrajši sonce mlado v očih jasnih povasuje

Palčki (primejo nakovalno): Kam sta kovača naša šla?

1. palček: V mah počivat na planino.

2. palček: S hladno roso se krepi.

1. palček:

Ce žalik-žene srečata, jih morda semkaj spremita.

Palčki:

Potem pa nakovalno v kraj in urno k vilam v gozd na raj!

(Izpuste nakovalno in plešejo, nakar odneso nakovalno v zakladnico. Prvi in drugi palček se takoj vrmeta.)

1. palček:

Žalik-žene, dobre žene po planinah hodijo, izgubljene vodijo, pot domov jim kažejo,

2. palček:

Žalik-žene, dobre žene vse razdajo, kar imajo, kar pri nas naprosijo: Mladim srcem mlade sreče,

zrelim letom jasnih dni, kmetu žita polne vreče, cesar kdo si kje želi!

(Palčki se vračajo iz zakladnice in se v skupinah razporejajo okrog kramljajočih. Nekateri poležejo, drugi posedejo, ostali stoje in z nemo igro spremljajo razgovor. Tu in tam smukne posamezen palček v gozd in se kmalu primuza nazaj, tako da vlada v skupinah neprestan nemir.)

1. palček: Ali so to noč kaj pele?

2. palček: O, saj vsako noč pojo.

1. palček:

Vem, da prej so rade pele in plesale tod po hosti, zadnjo noč pa se mi zdi, da so nekam onemele —

2. palček:

Kadar mesec jim ne sveti, rado se tako zgodi —

1. palček:

A sinoči mesečina je srebrila gozd in plan —

Palčki:

Mesečina s sijem hladnim ne zaceli žgočih ran —

2. palček:

Ali potlej žalik-žene so to noč tako jokale? — V snu sem čutil, kot da solze bi pri nas močile skale. In sem sanjal, da nevihte se podijo raz planino in da stoka drevje v hosti, da kot plaz drvi v dolino —

Mali pri teti

Draga teta Meta!

Tudi jaz sem se Ti namenil pisati. Zelim Ti tudi jaz veselo počitnice. Jaz zelo rad čitam. Tudi Ti kaj rada čitaš? Jaz tudi konja rad jezdim. Mi ga nimamo. Mrakov Stanko mi ga vedno pusti. Kadar bom velik, bom kupil avto.

Lepo Te pozdravlja

Rado Krevs, uč. I. razr. v Brusnicah.

Dragi Rado!

Seveda tudi jaz rada čitam. Pa še kako! Knjig sem prečitala že nič koliko, pa še zmeraj najdem katero, ki je doslej nisem poznala. Zdaj pa sploh najrajši čitam pisma svojih prijateljev in prijateljic. Tedaj sem tako vesela kakor Ti, kadar Ti Mrakov Stanko pusti konja.

Ker rad čitaš, Ti pošiljam knjigo »Mlada greda«, ko si pa kupiš avto, me pa gotovo povabiš na izlet.

Le kmalu se spet oglasi pri

teti Meti.

|||||

Ljuba teta Meta!

Si rekla in zapisala, da ne veš, kakšen jezik je to, ki Ti je v njem poslal napisano pesmico Josip Jurca. Ker vem, da si že zelo stara, se Ti ne ljubi učiti tega zelo težkega jezika, ki se mu pravi **BUTAL**. Če pa se le hočeš naučiti, si moraš kupiti knjigo slovensko-butalski slovar. Dobi se pri gosp. Brada Urh, trgovina z encijanom v Ljubljani. Če ne veš, kje se nahaja ta trgovina, vprašaj Josipa Jurca, pa Ti bo pokazal, ker je tudi on kupil knjigo »Butal«.

Pesmica se glasi po slovensko:

Zlatice (in ne zlati C.)

Nad planino svetli mesec,
po planini zvezde zlate,
pridi mesec spod nebesec,
tu je polno zvezdic zate.

Mesec šale ne umeje,
sredi jasne mesečine,
se prijazno jim nasmeje
ter priplove vrh planine.

Zasmeljó se zle zlatice,
zvezdic zbor migljaje sije,
sram oblije vse mu lice,
rdeč se pod obzorje skrije.

Josip Jurca.

Sedaj vidiš, da sem prav rešil to Tvojo težko pesmico. Če jih imaš še kaj bolj težkih, jih le še napiši, ako pa nimaš, Ti bom poslal jaz eno gromozansko težko, ki bi jo rešil samo Fridolin Žolna, če bi še živel. Jaz vedno čitam tvoj kotiček v »Glasu naroda«, ki ga dobiva moj striček.

Upam, da si me razumela, ko sem Ti napisal sam in po slovensko, a ne po butalsko. Oprostimi tomo jopa ck o kim ijoj enar edi lm ojb rat Eena cek pa cek.

Rad bi videl, da mi kmalu pošlješ Tvojo papigo, da jo bom naučil govoriti po butalsko, ker Ti je ne boš znala nikoli, ker si preveč trda. Pridi enkrat pogledat k meni. Ti bom šel pokazat prelepo Križno jamo.

Te prav lepo pozdravlja

Emil Krašovec,

učenec 3. razreda osnovne šole v Starem trgu pri Ložu.

Papigo pošlji po avtu, ki vozi na progi Ljubljana—Stari trg—Igavas.

Dragi Emil!

Tako si mi jezik zavezal s svojim pismom, da sem Ti res namenila lepo papigico. Šoferju daj kletko s seboj, meni pa prej piši, kateri dan naj nesem papigo k avtu. Zadostuje dopisnica, samo požuri se!

Te pozdravlja

teta Meta.

|||||

Užaljena Mojca

Ker ni koj prvič dobila papigice, je užaljena Mojca teti obrnila hrbet, teta pa ve, da bo Mojca kmalu pozabila jezo in se z nasmejanim obrazom spet primuzala k teti, češ: »Ali dobim danes papigico?«

|||||

Uganko »Zlati C« so še drugi prav rešili in sem jim poslala nagrade, ki so pri imenih označene v oklepajih. Mnogi so pesmico pospremili s prav ljubkimi pismi, ki sem jih bila močno vesela, a jih radi pomanjkanja prostora, žal, ne morem natisniti. Vzlic temu upam, da ostanemo še dalje dobri prijatelji. Vsem vrlim mladim prijateljicam in prijateljem hkratu kličem, naj povabijo tudi svoje mlade tovariše in tovarišice v krog »Glasa slovenskih otrok«. Evo imen: **Hojan Zane**, Ljubljana (Solnčenje), **Kržišnik Zorka**, Preska—Medvode (Sijaj, solnčece!), **Srdjan Cazafura**, Maribor (Marko Senjanin, slovenski Robinzon), **Zofi Šroj**, Fara pri Rakeku (Da ste mi zdravi, dragi otroci!), **Alma Šufraj**, Ljubljana VII (Islandska velika noč), **Vanda Šufraj**, Ljubljana VII (Kralj zlate reke), **Hermica Cimerman**, Ljubljana (Mlada greda), **Ivo Javornik**, Ljubljana (Rastlinstvo naših Alp).

Ali sem koga prezrla? Skoro se mi zdi in mu pravim, naj me kar prime za ušesa, pa se ga bom drugič spomnila!

Pozdrave vsem pošilja

teta Meta.

|||||

Draga teta Meta!

Z velikim veseljem smo v nedeljo otroci od Fare na Blokah prebirali povestice v »Glasu slovenskih otrok«. Cela gruča nas je bila radovednejšev. Ko smo na glas prebrali vse povestice, smo se tudi mi odločili Ti pisati, predraga teta. V imenu vseh Ti pišem jaz, ker bi rada videla in imela papigo. Nobeden od nas otrok je namreč ni še videl. Mamica mi

je kupila dolgodlakega belega angorskega zajčka, ker sem z odličnim uspehom naredila peti razred osnovne šole. Kličemo ga »Belči«. Jaz in moja sestra Cirilka ga imava zelo radi, ker povsod skaklja za nama. Imam tudi turško putko. Majhna je, pa vendar vsaki dan znese jajček, ki mi ga mamica ob desetih dopoldne skuha. Jaz in drugi otroci jo nosimo na travnik ter ji lovimo kobilice. Mene dobro pozna in če jo pokličem: »Piki, piki!«, takoj priteče.

Sedaj Te prav lepo pozdravljam v pričakovanju lepe papige. Oprosti moji pisavi, ker mi je vsled dolgih počitnic že roka otrdela.

Marica Mulc,

učenka osnovne šole v Novi vasi na Blokah.

Draga Marica!

Mislím, da mi ne boš zamerila, čeprav se nama je ta teden s papigico spakdralo. Bo pa drugič, saj jih imam še, le nič se ne boj. Kar pridno mi piši in zmeraj tako živahno kakor zdaj, pa ni spak, da žreb tudi Tebi ne bi kdaj naklonil papigice. Prav gotovo Ti jo bo, le veruj mi! Za danes Ti pa pošiljam knjigo Andersenove pripovedke. Piši mi, kako Ti je kaj všeč! Te prisrčno pozdravlja

teta Meta.

|||||

Čužite otroci!

Že vidim, da je vročina popustila, zato menda spet rajši pišete. Kar samo se mi je smejalo, ko sem pila kozje mleko in prebirala vaša pisma. Seve, vsi bi radi papigo. Ljubi moji, kje naj jih pa toliko vzamem? Skušala bom vsaj za vsak teden preskrbeti po eno. Počasi boste že prišli vsi na vrsto. Drugim bom pač pošiljala druga darila, kolikor bom največ mogla.

Saj veste, da bi teta Meta rada vsem ustregla, toda vsem niti Bog ne ustreže, kaj šele takale stara teta. Upam, da to tudi že vsi sami veste in razumete. Zato pa lepo potrpite in se tudi tokrat pridno lotite ugank. Nagrad bo spet obilo. Če me vse ne vara, bo zopet papigica vmes!

Na svidenje vsem ljubim malim kličem

teta Meta.

|||||

Uganke

I.

Če ima jo, brez skrbi
tam v svoji klopi sedi,
če je ni, je pa hudo.
Kaj misliš, dragec, kaj je to?

II.

Brez govora, besedi
dem ti vselej, kakšen si.
si li čeden in umit,
je li atek že obrit.

III.

Krila imam — nisem ptič,
hraber jaše me fantič,
cest ne rabim, ne steze,
ceste moje so megle.

|||||

Marijana Željeznova-Kokalj:

Naš kanarček

Kadar sonce vzhaja,
naš kanarček -
gospodarček
že razsaja.

Skače in prepeva,
šrom razodeva,
da oči pomanemo
in na delo vstanemo.